

(2) Az oltalom alatt álló növény szaporítóanyagát csak a szabadalmas engedélyével szabad olyan külföldi országba szállítani, ahol a növényekre az e törvénnyel megállapított oltalomhoz hasonló oltalom nem áll fenn.

A növényfajtákra vonatkozó bejelentések érdemi vizsgálata

69. §. Az Országos Találmányi Hivatal a bejelentés érdemi vizsgálatát a következő szempontokból végzi:

- a) a bejelentés tárgya nincs-e kizárva a szabadalmi oltalomból a 6. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján,
- b) a leírás és az igénypontok megfelelnek-e a törvényes követelményeknek,
- c) a találmány egységes-e,
- d) a bejelentést megilleti-e az igényelt elsőbbség,
- e) a bejelentés tárgya új-e, egynemű-e és állandó-e,
- f) nincs-e ugyanarra a növényfajtára korábbi elsőbbségű bejelentés vagy szabadalom.

Az általános szabályok alkalmazása

70. §. Egyebekben a növényfajtákra az I—XI. fejezet rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a következő kiegészítésekkel:

- a) ha az új növényfajtára vonatkozó találmányt állami szervnél (kutató, oktató intézménynél, állami vállalatnál, állami gazdaságban stb.) dolgozták ki, a találmányra vonatkozó jogok a magyar államot illetik, s e jogokat a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter vagy az általa kijelölt szerv gyakorolja;
- b) a szabadalmazott új növényfajta csak állami minősítéssel vehető köztermesztésbe.

A növényfajtákra vonatkozó szabályok alkalmazása az állatfajtákra

71. §. A 67—70. §-okban foglalt rendelkezéseket az állatfajtákra is megfelelően alkalmazni kell.

IV. RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

72. §. (1) Ez a törvény 1970. január 1-én lép hatályba.

(2) A törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályukat veszti:

^{2c} Lásd a 45/1969. (XII. 29.) Korm. számú rendeletet.

^{2d} Lásd a 4/1969. (XII. 28.) OMFB—IM számú rendeletet.

^{2e} Lásd a 9/1969. (XII. 28.) IM számú rendeletet.

— a találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. törvény még hatályban levő rendelkezései, az ezt kiegészítő és módosító jogszabályok (1911. évi XI. törvénynek a találmányokra vonatkozó rendelkezései, 1912. évi LV. tv, 1913. évi XII. tv, 1920. évi XXXV. tv, 1932. évi XVII. tv), valamint az ezek végrehajtása tárgyában kibocsátott rendelkezések;

— a szabadalom, védjegy- és mintaoltalmi jogszabályok egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1949. évi 8. számú törvényerejű rendelet;

— az 1952. évi III. törvény 11. §-ának az 1957. évi VIII. törvénnyel megállapított (3) bekezdése, az 1954. évi 18. számú törvényerejű rendelet 4. §-a, végül az 1958. évi 5. számú törvényerejű rendelet 18. §-a.

(3) Az 1949. november 1. előtt kibocsátott jogszabályokban a szabadalmi bíróság bejelentési osztályának hatáskörébe utalt védjegy és ipari minta ügyekben az Országos Találmányi Hivatal, bírói osztályának hatáskörébe utalt ügyekben pedig — az ebben a törvényben szabályozott összetételben — a Budapesti Fővárosi Bíróság jár el.

(4) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a találmányokért járó díjazással, valamint a nemzetközi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos kérdéseket szabályozza.^{2c}

(5) A növény- és állatfajták állami minősítésére vonatkozó szabályokat a Kormány állapítja meg.

(6) Felhatalmazást kap az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke és az igazságügyminiszter, hogy az Országos Találmányi Hivatal elnökével egyetértésben a törvény hatálybalépésével kapcsolatos átmeneti szabályokat és a végrehajtáshoz szükséges egyéb rendelkezéseket rendelettel megállapítsa.^{2d}

(7) Felhatalmazást kap az igazságügyminiszter, hogy — az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökével és az Országos Találmányi Hivatal elnökével egyetértésben — a szabadalmi ügyekben a bírósági eljárás részletes szabályait, valamint az iparjogvédelmi ügyekben eljáró tanács tagjainak képzésére vonatkozó szabályokat rendelettel megállapítsa.^{2e}

Indokolás

a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslathoz

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

I.

Társadalmi-gazdasági rendszerünk továbbfejlesztése elengedhetetlenül szükségessé teszi a termelés műszaki színvonalának további emelését. Gazdasági mechanizmusunk reformjának is egyik legfontosabb célja a műszaki fejlődés meggyorsítása.

A műszaki fejlesztés egyik fontos módszere a ta-

lalmányok kifejlesztése és hasznosítása. Szocialista társadalmunknak ezért alapvető érdeke, hogy a találmányok kifejlesztését és hasznosítását minden alkalmas eszközzel a lehető leghatásosabban ösztönözze. Ezt a célt hivatott megvalósítani a találmányok jogi védelmének tökéletesítése és korszerűsítése révén ez a törvényjavaslat is.

II.

1. A találmányokra vonatkozó *hatályos jogi szabályozás alapja* az 1895. évi XXXVII. törvény, amely elsősorban az osztrák és német törvények mintájára rendezte a találmányok szabadalmi oltalmának kérdéseit. A törvényt már keletkezésekor bíráló érte, mivel a fejlődő ipar szükségleteit nem elégítette ki és a feltalálók érdekeit nem védte meg kellőképpen.

A törvény továbbfejlesztését követelte meg az a körülmény is, hogy Magyarország 1909. január 1-i hatállyal tagja lett az ipari tulajdon oltalmára alakult Párizsi Unió Egyezményének, s ez is több alapvető módosítást tett szükségessé. E körülmények hatására a törvényt később több alkalommal számos vonatkozásban módosították.

E módosítások következtében a szabadalmi jog egyre áttekinthetlenebb lett, ezért a novelláris kiegészítéseken és módosításokon túl a szabadalmi jog gyökeres újjáalkotása is hamarosan szükségessé vált.

Ennek érdekében több tervezet is készült, amelyek a szabadalmi jog átfogó reformját célozták, de ezek közül egyik sem vált törvénnyé.

2. Jogrendszerünknek a felszabadulást követő gyökeres átalakítása formailag csak részben érintette a hagyományos értelemben vett szabadalmi jog területét és csak a leglényegesebb hiányosságokat szüntette meg.

Komoly előrelépést jelentett az, hogy az 1949. évi 8. sz. tvr a szabadalmazhatóság előfeltételei közé felvette a *haladás követelményét*, és az addigi lényegében bejelentési rendszer helyébe a szabadalmazhatóság összes előfeltételeire kiterjedő teljes *elővizsgálatot* vezetett be. E jogszabály rendelkezése folytán a szabadalmi bíróság megszűnt, bejelentési osztályának hatáskörét az Országos Találmányi Hivatal, bírói osztályának hatáskörét előbb a Budapesti Ítéltábla, majd a Budapesti Fővárosi Bíróság vette át.

A viszonylag kevés jogszabályi változás ellenére — gazdasági rendszerünk átalakulása folytán — a szabadalmi jog szerepe *gyökeresen megváltozott*.

A szocialista termelési viszonyok kiépítésével a találmányok nagy része a feltalálók által alkalmazó és a termelőeszközökkel gazdálkodó állami vállalatok, szövetkezetek keretében jött létre.

A szocialista állam alapvető célkitűzésévé vált, hogy tömegméretűvé szélesítse a termelés műszaki színvonalának fejlesztését szolgáló újítói és feltalálói mozgalmat és biztosítsa az alkotó emberek anyagi elismerését, az újítások és találmányok minél szélesebb körű elterjesztését.

Nagy jelentőségű vívmány volt ezen a téren, hogy a jogszabályok elismerték az *alkalmazott feltalálók díjigényét* a szolgálati találmányok megvalósítása következtében jelentkező hasznos eredmény után.

A gazdaság centralizált irányítási rendszere folytán az állami vállalatok és szövetkezetek szabadalmi jogának versenyeszköz jellege, iparjogvédelmi funkciója háttérbe szorult, illetve csak más gazdasági szektorok irányában érvényesült. A vállalatok, szövetkeze-

tek a találmányokat ingyen (csak a kidolgozási költségek térítésével) adták át egymásnak a tervutasítások szerint.

Ilyen körülmények között a szabadalom rendelkezése lényegében az volt, hogy a feltalálónak az újítóknál magasabb díjazást biztosítson. A feltalálót megillető díjat azonban egyoldalúan, határozat formájában, merev díjskála szerint állapították meg.

3. A 38/1957. (VI. 23.) Korm. sz. rendelet és az ezt továbbfejlesztő 29/1959. (V. 10.) Korm. sz. rendelet az egyoldalú határozattal történő díjmegállapítással szemben *szereződéses rendszert*, rugalmasabb díjkulcsokat és bírói jogvédelmet vezetett be, de továbbra is fenntartotta a találmányoknak a szocialista szervezetek közötti ingyenes átadását. E rendeletek növelték a feltalálók jogi védettségét, de nem teremtették meg a találmányok kifejlesztésével és megvalósításával kapcsolatban a szocialista kollektívák (intézetek, vállalatok) anyagi érdekelttségét.

4. Új gazdaságirányítási rendszerünk bevezetésével a vállalatok, szövetkezetek gazdasági és műszaki fejlesztési tevékenységének feltételei megváltoztak. Ez megkövetelte a szabadalom funkciójának változását is.

Az első lépést a találmányokkal kapcsolatos egyes átmeneti rendelkezésekről szóló 58/1967. (XII. 19.) Korm. számú rendelet tette meg, amely megteremtette a szocialista *vállalatok anyagi érdekelttségének* jogi feltételeit és előtérbe helyezte a szabadalom iparjogvédelmi szerepét. E rendelet azonban csak átmeneti és részleges szabályozást jelentett, de nem változtatott azon a tényen, hogy szabadalmi jogunk egészében elavult, szétszórt állapotban van.

A szabályozás elavultságát még szembetűnőbbé teszi az a körülmény, hogy hazánk a legutóbbi években csatlakozott az ipari tulajdon oltalmára létesült Párizsi Unió Egyezmény újabb szövegeihez.

Tehát az elmúlt évek társadalmi-gazdasági fejlődése, különösen az új gazdasági mechanizmus bevezetése és ezzel összefüggésben nemzetközi gazdasági kapcsolatainak kiszélesedése előtérbe helyezte az iparjogvédelem és ezen belül különösen a szabadalom szerepét. Erre mutat az is, hogy hazánkban a szabadalmi bejelentések száma 1964. és 1968. évek között, évi 2040 db-ról 3200 db-ra nőtt. Az engedélyezett szabadalmak kb. 57 százalékát külföldi cégek, 33 százalékát hazai vállalatok, szövetkezetek, intézetek stb. és 10 százalékát magánfeltalálók szerezték meg.

Az iparjogvédelmi jogszabályok — elsősorban pedig a szabadalmi jog — a megváltozott viszonyoknak már nem felelnek meg és ez halaszthatatlanná teszi a találmányokról szóló új törvény megalkotását.

III.

1. A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvény tervezetének kialakításánál és a jogi rendezés legfontosabb megoldásainak kiválasztásánál elsődleges elvi kérdésként merült fel az, hogy a *találmányok jogi védelmének* történelmileg kialakult formái — a szerzői tanúsítvány és a szabadalom — közül, melyiket fogadja el a törvényjavaslat. Ebből a szempontból a következő megfontolásokat kellett számításba venni:

a) *Gazdasági mechanizmusunk* reformjának egyik fő vonása, hogy a szocialista gazdaság egész területén tágabb érvényesülési teret kapnak a szocialista gazdaságban létező és a nemzetközi gazdasági kapcsolatokat jellemző áruviszonyok. Ez azzal a következménnyel

jár, hogy azok a termékek, amelyekben a találmányok testet öltenek, áruk és azok az eljárások, amellyel előállítják ezeket a termékeket, az árutermelés folyamatának részei. A szabadalom e követelmények kielégítésére alkalmas jogi forma.

b) Szem előtt kellett tartani, hogy hazánk — a Szovjetunióval és a legtöbb európai szocialista országgal együtt — tagja a csaknem 80 államot átfogó Párizsi Unió Egyezménynek és egyes mellékegyezményeinek. A jogi megoldások kialakításánál tekintettel kellett lenni az egyezmény rendelkezéseire, és az iparjogvédelem terén kialakult egyéb nemzetközi kapcsolatainkra, valamint a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsába (továbbiakban: KGST) tartozó államok iparjogvédelmi együttműködésének eredményeire. *E nemzetközi kötelezettségeink* a szabadalom intézményének fenntartását indokolják.

c) A szerzői tanúsítvány, amely 1948. és 1957. között hazánkban is fennállt, a gyakorlati tapasztalatok tanulsága szerint nálunk nem vált be, ezért ismételt bevezetése nem látszik célszerűnek.

2. A szabadalom intézményének előnye, hogy mint kizárólagos jog a versenyben álló vállalatok körében *a műszaki fejlődést előmozdító hatékony versenyforma lehet.*

A szabadalommal az állam meghatározott időre (nálunk 20 évre) termelői és forgalmazási kizárólagos jogot ad — egyéb jogszabályok keretei között — a szabadalom jogosultjának a találmány tárgyára.

Ha a szabadalom jogosultja rendelkezik a találmány megvalósításához szükséges anyagi-technikai és jogi feltételekkel (állami vállalat, szövetkezet, kisiparos stb.), a találmányt saját maga megvalósíthatja és a szabadalomból folyó előnyöket a piacon realizálhatja.

Azok a szabadalmi jogosultak (külföldi cégek, belöldi kutató intézetek, magánfeltalálók stb.), akik nem rendelkeznek az említett feltételekkel, a szabadalomból folyó előnyökhöz úgy juthatnak, ha szerződést kötnek állami vállalattal, szövetkezettel stb. a találmány megvalósítására, illetve ha átruházzák szabadalmukat.

A technika rohamos fejlődése azt követeli meg a szabadalom jogosultjától, hogy időlegesen fennálló előnyös helyzetét igyekezzen a lehető leggyorsabban kihasználni, a versenytársakat pedig új és jobb eljárások kidolgozására ösztönzi.

Mint ahogy a szabadalmi kizárólagos jog megadásával egyidejűleg az állam a találmányt nyilvánosságra hozza, ezzel meggátolja a társadalmi erőforrások pazarlásával járó párhuzamos kutatásokat. A nyilvánosságra hozott találmány az oltalmi idő letelte után közkinccsé válik, vagyis bárki hasznosíthatja azt jogszerű gazdasági tevékenysége körében.

A szabadalmi *kizárólagos jog természetesen nem jelent egyben korlátlan jogot is.* A kizárólagos joggal való visszaélést a szabadalmi jog területén megfelelően kiépített és nemzetközileg elismert jogintézmények (pl. a kényszerengedély) akadályozzák.

3. A törvényjavaslat fontosabb vonásai a következők:

a) A javaslat a szabadalmazható *találmány ismerető jeleit*, amelyek egyben a szabadalmazhatóság előfeltételei is, a hatályos joghoz képest egyértelműbben határozza meg.

b) A javaslat kifejezett rendelkezést tartalmaz arról is, hogy a *növény- és állatfajták* és az azokat eredményező eljárások szabadalmi oltalomban részesíthetők. A találmányoknak ez a csoportja olyan sajátos

vonásokkal rendelkezik, amelyek szükségessé teszik a ezekkel kapcsolatos külön szabályok megalkotását.

c) Mind az ösztársadalmi, mind a vállalati érdekek fokozott érvényesítése végett továbbfejleszti a javaslat a *szolgálati találmányok* jogi szabályozását.

d) A javaslat részletes szabályokat ad a *hasznosítási szerződésről* (szabadalmi licenc-szerződésről), amely alapján a szabadalom jogosultja engedélyt ad a találmány hasznosítására a hasznosító által fizetett ellenérték fejében.

e) A javaslat, amellyel, hogy megtartja a szabadalmi bejelentések jelenleg is érvényesülő teljes vizsgálati rendszerét, bevezeti az ún. *halasztott vizsgálati* rendszert.

f) A javaslat alapvetően továbbfejleszti a szabadalmi ügyekben *eljáró szervek jelenlegi rendszerét.* Az új rendszer alkalmas arra, hogy az elbírálás függetlenségét és szakszerűségét minden fokon a hatályos szabályozásnál hatékonyabban biztosítsa.

IV.

A találmányoknak a társadalmi-gazdasági életben betöltött szerepe, fontossága miatt az erre vonatkozó lényeges kérdéseket törvényi szinten szükséges szabályozni. A változásnak jobban kitett kérdéseket (a találmányokért járó díjazás mértékét, a végrehajtáshoz szükséges rendelkezéseket) kormányrendelettel, illetve miniszteri rendelettel, az eseti és a technikai jellegű kérdéseket pedig az Országos Találmányi Hivatal elnökének hirdetményével kell rendezni.

A javaslat a találmányok szabadalmi oltalmával összefüggő kérdéseket négy részre és tizenegy fejezetre bontva tárgyalja. Az első rész a találmányok szabadalmi oltalmával összefüggő anyagi-jogi kérdéseket rendezi, a második rész a szabadalmi eljárások szabályait, a harmadik rész a növény- és állatfajtákra vonatkozó külön szabályokat, végül a negyedik rész a záró rendelkezéseket öleli fel.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

I. RÉSZ

A találmány és a szabadalom

I. fejezet

A szabadalmi oltalom tárgya

1—6. §.

1. A javaslat — a szabadalmi törvények általánosan elterjedt megoldását követve — *a szabadalmazhatóság pozitív előfeltételeit* szabja meg. A felsorolt előfeltételeket a továbbiakban külön szakaszok határozzák meg. (1. §).

2. A javaslat az *újdonságrontó körülményeket* — eltérően hatályos jogunktól — nem kimerítő felsorolással határozza meg, hanem tartalmi meghatározást ad. E változtatás indoka az a felismerés, hogy a technikai fejlődés a nyilvánosságra jutás lehetőségeit nagymértékben kibővítette és ezért kimerítő felsorolással nem lehet átfogni a találmányra vonatkozó újdonság-

35. szám

Az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi,
valamint ipari bizottságának

együttes jelentése

a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló
31. számú törvényjavaslat tárgyában

Tisztelt Országgyűlés!

Az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint ipari bizottsága 1969. április 11-én tartott együttes ülésén megtárgyalta a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslatot és azt az alábbi módosításokkal fogadta el.

A 3. § helyébe a következő szöveg kerüljön:

„A technika adott állásához képest haladást jelent a megoldás, ha annak révén eddig ki nem elégített szükséglet elégíthető ki, vagy *valamely szükséglet az eddiginél előnyösebben elégíthető ki.*”

A 16. § (5) bek. helyébe a következő szöveg kerüljön:

„A szabadalmi jog fenntartása és védelme érdekében mindegyik szabadalmastárs önállóan is felléphet. A szabadalommal kapcsolatos költségek a szabadalmastársakat egymás közötti viszonyukban részesedési hányaduk arányában terhelik. *Ha a szabadalmastársak egyike a reá eső költségeket felhívás ellenére sem fizeti meg, a költségeket viselő szabadalmastárs a mulasztó hányadának átruházását igényelheti.*”

A 20. § (1) bek. helyébe a következő szöveg kerüljön:

„A felek a hasznosítási szerződésre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.”

A 28. § (1) bek. helyébe a következő szöveg kerüljön:

„Aki attól tart, hogy ellene szabadalombitorlás miatt eljárást indítanak, ennek megindításáig kérheti annak megállapítását, hogy az általa előállított, *vagy előállítandó termék, illetve alkalmazott, vagy alkalmazni kívánt eljárás nem ütközik valamely általa megjelölt szabadalomba.*”

A 39. § helyébe a következő szöveg kerüljön:

„A szabadalmi eljárásokban idegen nyelvű beadványokat is be lehet nyújtani, az Országos Találmányi Hivatal azonban magyar nyelvű fordítást kérhet.”

Az 54. § (1) bek. helyébe a következő szöveg kerüljön:

„A szabadalom megsemmisítését bárki kérheti. A kérelmet és mellékleteit eggyel több példányban kell az Országos Találmányi Hivatalhoz benyújtani, mint ahány szabadalmas van. A kérelemben meg kell jelölni azokat az okokat (32. § (1) bek.), amelyekre a megsemmisítési kérelmet alapozzák, továbbá eredetiben vagy hiteles másolatban csatolni kell az okirati bizonyítékokat.”

Az 55. § (1) bekezdése helyébe a következő szöveg kerüljön:

„A kérelmezőnek nemleges megállapításra irányuló kérelmét az előállított előállítandó termék, illetve az alkalmazott vagy alkalmazni kívánt eljárás leírásának csatolása és a vonatkozó szabadalom megjelölése mellett az Országos Találmányi Hivatalhoz kell benyújtania. A nemleges megállapítás kérdésében az Országos Találmányi Hivatal szóbeli tárgyaláson határoz.”

A 65. § helyébe a következő szöveg kerüljön:

„A törvényességi óvás tekintetében a Pp. rendelkezései irányadók azzal, hogy a szabadalom megadását elutasító, a szabadalmi oltalom megszűnését megállapító, a szabadalmat megsemmisítő vagy korlátozó jogerős végzést — az ügy fő tárgya tekintetében — hatályon kívül helyezni nem lehet, s a Legfelsőbb Bíróság csupán a törvénysértés megállapítására szorítkozik.”

* * *

A javasolt módosításokra tekintettel a törvényjavaslat 16. §-ához fűzött részletes indokolás II. fejezetének utolsó előtti bekezdése (26. oldal) a következőképpen egészül ki:

„A javaslat azonban lehetővé teszi, hogy az a szabadalmastárs, aki társa helyett a költséget befizeti, a társat megillető szabadalmi hányad átruházását kérhesse a bíróságtól, ha a mulasztó társ a költségek reá eső részét felhívás ellenére sem fizet meg.”

A jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint az ipari bizottság javasolja az Országgyűlésnek, hogy a törvényjavaslatot a fenti módosításokkal fogadja el.

Budapest, 1969. április 11.

Dr. Gonda György s. k.,

a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság
elnöke

Molnár Ernő s. k.

az ipari bizottság
elnöke

és internacionalista él és harcol a szomszédos szocialista országban. S fájlatják a mi embereink, a mi dolgozóink, hogy ezek az egészséges erők eléggé dezorganizáltak, szétforgácsoltak, s bizonyos értelemben még mindig a dermedtség állapotában vannak, és főként — amint erre a CSKP Elnöksége Végrehajtó Bizottságának a mai sajtóban megjelent határozata is rámutat — gyakran politikai és erkölcsi terror nehezedik rájuk.

Nem ok nélkül való tehát a magyar közvélemény bizonyos aggodalma. S ezt nyíltan kimondani a magyar törvényhozás házában legalább annyira jogunk, mint amennyire kötelességünk. Azért is, mert megszoktuk a nyílt beszédet, s enélkül sem élni, sem politizálni nem tudunk. Számtalanszor meggyőződünk arról is, hogy a szókimondás nem árt, de használ igaz szívből fakadó, őszinte történelmi barátságunknak.

Nyíltan kimondjuk aggályainkat humanizmusból, tapasztalataink szerint. Ha ugyanis látjuk, hogy a szomszéd háza körül gyanús emberek ólálkodnak és fel akarják azt gyújtani: emberi kötelességünk szólni, különösen, ha ráadásul még ismerjük is a gyújtogatót, mert hiszen tízegynéhány évvel ezelőtt a mi házunkat is hasonló gyanús kezek és erők gyújtották ránk.

Nyíltan kimondjuk aggályainkat a történelmi sorsközösség jogán. Ady írta, hogy „magyar, oláh, szláv bánat örökre egy bánat marad”. József Attila hozzátette: „Rendezni végre közös dolgainkat, ez a mi munkánk és nem is kevés”. Hosszú századokon át, főként a történelmi bánatban osztoztunk. Húszegynéhány év óta pedig főként a szocializmus történelmi alkotásai felett érzett örömről osztoztunk meg csehszlovák elvtársainkkal, barátainkkal. A szocializmus szellemében tudtuk rendezni végre közös dolgainkat, mert hiszen a szocializmus maga is a két szomszédos nép közös dolgává, közös ügyévé vált. Mi a jövőben is a szocializmus további győzelméért örömben akarunk osztozni.

S végül: nyíltan kimondjuk aggodalmunkat kommunista mivoltunk jogán. Kommunisták, népünknek hű fiai, a nemzetközi kommunista mozgalom áldozatkész katonái vagyunk. Történelmi harcunk nemzeti keretekben, de világméretben folyik. Kettős történelmi felelősség nehezedik ránk. Felelősek vagyunk tetteinkért saját népünk, munkásosztályunk, nemzeti történelmünk előtt. De legalább ennyire felelősek vagyunk az egész nemzetközi munkásosztály, a világ proletariátusa előtt is. Nemzeti és nemzetközi feladatainkat, kötelezettségeinket, érdekeinket a marxista—leninista elvek alapján összeegyeztetjük. A kölcsönös elvtársi kritika szabadságát, jogát és kötelességét elismerjük, s abban a közös érdekből fakadó elvtársi segítség egyfajta megnyilvánulási formáját látjuk. A nemzetközi kommunista mozgalom eszmeileg, politikailag lényegében felvértezett az imperialisták nyílt, brutális agressziója elleni harcban. De éppen az elmúlt egy—másfél év politikai tapasztalatai mutatják, hogy távolról sem tekinthető hasonlóképpen felvértezettnek a fellazítás, az imperialisták belső bomlasztása elleni harcban. Ennek konzekvenciáit mindannyiunknak le kell vonnunk.

Tisztelt Országgyűlés! Amikor nálunk nehéz napokat élt át a szocializmus ügye, az igaz ügy, csehszlovák elvtársaink is internacionalista módon segítettek bennünket. Ezt megköszöntük — s ma e szerződés törvénybe iktatása alkalmából — ismét megköszönjük. Azóta igyekeztünk e segítséget tetteinkben közös ügyünk javára gyümölcsöztetni. Szilárd meggyőződésem, hogy eljön az idő, amikor csehszlovák kommunisták, a szocializmus csehszlovákiai hívei ország-világ előtt, bátran, emelt fővel, nyíltan megvallják internacionalista érzéseiket, s tetteikben fogják gyümölcsöztetni sokoldalú internacionalista segítségünket, valamennyiünk javára. Ez szilárd meggyőződésem a sok egyéb ok mellett eggyel több ok arra, hogy most ez ünnepélyes pillanatban a magyar—csehszlovák Barátsági, Együttműködési és Kölcsönös Segítségnyújtási Szerződés törvénybeiktatását jó lelkiismerettel elfogadjam és a tisztelt Országgyűlésnek is elfogadásra ajánljam. (Taps.)

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! A törvényjavaslathoz több hozzászólásra jelentkező nincs. A vitát bezárom.

Következik a határozathozatal. Kérem, hogy a tisztelt Országgyűlés a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadja-e? Aki elfogadja, kérem, kézfelemeléssel szíveskedjék szavazni. (Megtörténik). Köszönöm. Van-e valaki ellene? (Nincs). Ellene nincs senki. Tartózkodott-e valaki a szavazástól? (Nem). A szavazástól nem tartózkodott senki.

Kimondom a határozatot: Az Országgyűlés a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között Budapesten 1968. június 14-én aláírt Barátsági, Együttműködési és Kölcsönös Segítségnyújtási Szerződés törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben egyhangúlag elfogadta.

Tisztelt Országgyűlés! Most, hogy a Magyar Népköztársaság törvényei sorába iktattuk a Csehszlovák Szocialista Köztársasággal megkötött barátsági szerződést, az Országgyűlés nevében üdvözlésünket és jókívánságainkat küldjük a Csehszlovák Szocialista Köztársaság népeinek, Szövetségi Gyűlésének és Kormányának.

Kívánjuk, hogy ez a szerződés mélyítse és erősítse tovább a népeink, államaink közötti sokoldalú együttműködést és a szocialista internacionalizmus elvein nyugvó testvéri barátságot. (Nagy taps.)

Tisztelt Országgyűlés! Az ülést húsz percre felfüggesztem.

(Szünet 12.13—12.34.
— Elnök: VASS ISTVÁNNÉ.)

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Folytatjuk tanácskozásunkat. Áttérünk második napirendi pontunkra. Következik a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslat tárgyalása. Megadom a szót Kiss Árpád elvtársnak, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökének.

KISS ÁRPÁD: Tisztelt Országgyűlés! A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány ne-

vében a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslatot megvitatás és elfogadás céljából tisztelettel az Országgyűlés elé terjesztem.

Korunk a tudományos-technikai forradalom korszaka, amelyben a tudomány gyors ütemben termelőerővé alakul át és megalapozza a termelés rohamos fejlődését. Ez a folyamat jelentős mértékben a találmányokon és az azokhoz kapcsolódó műszaki-termelési ismereteken keresztül valósul meg, amelyek az emberi szükségletek kielégítését nagyobb bőségben, jobb minőségben teszik lehetővé.

A tudományos-technikai forradalom az egész világon alapvető változást hozott a kutatási-fejlesztési munka, a feltalálói tevékenység jellegében és a találmányok gyakorlati alkalmazásának a módszereiben. Az egyéni feltalálói munka helyébe világszerte egyre inkább a tudományos kutató intézetek és vállalatok kutatócsoportjainak tervszerű, komplex kutató és kísérletező munkája alakul ki. A találmányok kidolgozása és megvalósítása társadalmi méretűvé vált, nagy összegű ráfordításokat igényel, kutatóintézetek és vállalatok rendszeres, tervszerű együttműködését kívánja meg. A tudományos-műszaki és ipari fejlődés mai fokán egyetlen ország sem támaszkodhatik kizárólag saját erejére. Az együttműködés ezért nem korlátozódhat egy ország területére, hanem a szó szoros értelmében az egész világra kiterjed. Az elmúlt két évtizedben a nemzetközi munkamegosztás növekedésénél és a gazdasági kapcsolatok kiteljesedésénél jóval nagyobb mértékben fokozódott a műszaki vívmányok nemzetközi forgalma. Minden országnak érdekévé vált, hogy az együttműködésben rejlő előnyöket ezen a területen is a lehető legnagyobb mértékben kiaknázza. Hazánkban a társadalmi-gazdasági fejlődés következtében, különösen az új gazdaságirányítási rendszer bevezetése kapcsán, a vállalati tevékenység adminisztratív védettsége csökkent, előtérbe kerültek a piaci kapcsolatok.

A gazdálkodó szervek önállóságának növekedése azzal is együtt jár, hogy nagyobb mértékben élvezik jó gazdálkodásuk eredményeit, így érdekelték a találmányok létrehozásában és hasznosításában. A találmányok ugyanis nyilvánvalóan növelik a termékek piacképességét, előnyösen befolyásolják a termelési költség szintet. E körülmények hatására a szabadalmi bejelentések száma évről évre emelkedik. Számos kutató és fejlesztő intézet, tervezőiroda, vállalat és szövetkezet már eddig is növelte szabadalmi bejelentéseinek számát, s növekedett a bejelentések minőségi színvonala is. Ugrásszerűen emelkedik a mintegy 30 országból Magyarországra beérkező bejelentések száma is.

A találmányok bejelentése, elbírálása és hasznosítása történelmileg kialakult és részben nemzetközileg szabályozott jogi keretek között történik. Szocialista társadalmunknak érdeke, hogy ezeket a kereteket, amelyekben a találmányok kifejlesztése és hasznosítása végbemegy, állandóan tökéletesítse és korszerűsítse. Biztosítsa a feltalálók erkölcsi és anyagi elismerését, ösztönözze az intézeteket és vállalatokat a találmányok hasznosításával járó nagyobb kockázat vállalásában.

Meg kell állapítanunk, hogy a találmányokra vonatkozó jogszabályaink a korszerű követelményeknek nem felelnek meg, szabadalmi jogunk nagy része elavult, még a felszabadulás előtti időkből származik. A hatályos jogi szabályozás alapja jelenleg is az 1895. évi XXXVII. törvény, amelyet közel 75 éves érvénye idején sokszor módosítottak és tovább fejlesztettek. A sokirányú módosítás következtében a szabadalmi jog egyre áttekinthetlenebbé vált. Több tervezet készült a szabadalmi jog átfogó reformjáról, de eddig egyik sem vált törvénné. Különös ellentmondást jelent ugyanakkor az, hogy hazánk az ipari tulajdon oltalmára létesült párizsi uniós egyezmény legkorszerűbb szövegeit az elmúlt években már elfogadta. Időszerű tehát egy új, átfogó, a megváltozott viszonyoknak megfelelő és a fejlődés irányába mutató jogszabály törvénybeiktatása.

Tisztelt Országgyűlés!

A törvényjavaslat általános jellemzéseként mindenekelőtt arra kívánok rámutatni, hogy az a találmányok jogi oltalmának formájaként a szabadalom jogintézményét tartja fenn. A szabadalom nemzetközileg elterjedt és jogrendszerünkben is hagyományos intézmény.

A törvényjavaslat előkészítése során elsődleges elvi kérdésként merült fel, hogy a szabadalom mint jogi szerkezet mennyiben felel meg szocialista társadalmi-gazdasági viszonyainknak, az új gazdaságirányítási rendszerből fakadó követelményeknek.

Az elmúlt években a kizárólagos jogokkal szemben általában gyanakvást és ellenszenvet tapasztaltunk társadalmunk egyes rétegeiben. A szabadalmat ellenzők legfőbb érve is az volt, hogy a szabadalom kizárólagos jog, amely az egyén számára monopolhelyzetet biztosít a szocialista társadalommal szemben és mint ilyen, idegen társadalmunktól.

A mi társadalmi-gazdasági viszonyaink között a találmányok jelentős része már eleve társadalmilag szervezett tevékenységként, szocialista gazdálkodó szervek keretében jön létre. Azok a szabadalmi jogosultak pedig, akik nem rendelkeznek a találmányok hasznosításához szükséges termelő berendezésekkel — mint például kutatóintézetek, külföldiek, magánfeltalálók — csak úgy juthatnak a szabadalomból folyó előnyökhöz, ha engedélyt adnak szocialista gazdálkodó szerveinknek a találmány hasznosítására, vagy átruházzák szabadalmukat. A találmány hasznosítási engedélyéért vagy a szabadalom átruházásáért természetesen díjazás jár, amiben kifejezésre jut az értékhordozó szellemi alkotásban megtestesült munka. A szabadalom kizárólagos jogának megadása a termelőerővé vált tudomány eredményeinek hasznosítását a gépek és más munkaeszközök használatához hasonló védelemben részesíti.

Az előkészítés során azt is tisztázni kellett, mennyiben tekinthető társadalmilag reálisnak a szabadalommal való visszaélés veszélye. A visszaélés egyik fő formája az lehet, hogy a szabadalmas nem valósítja meg a találmány tárgyát és erre másnak sem ad engedélyt. E veszély inkább csak elméleti jellegű. Az anyagi érdekeltség ugyanis szorosan összefügg a megvalósítás-

sal. Emellett a műszaki ismeretek rohamos fejlődése is általában arra ösztönzi a jogosultakat, hogy a találmány minél előbb megvalósuljon. Ha sokáig váraкоznak a szabadalom értékesítésével, a tudomány gyors fejlődése következtében a találmány túlhaladottá válik, értékét veszti, a feltalálónak már senki sem hajlandó díjat fizetni érte. Ennek ellenére előfordulhat, hogy egyes külföldi szabadalmi jogosultaknak, főként a magyar vállalatok világszerte versenytársainak nem mindig érdekük a találmány hazai megvalósítása. Lehet, hogy a szabadalmi jog felhasználásával csak a magyar versenytárs-vállalatokat kívánják gátolni, céljuk nem a szellemi termék értékesítése, hanem a piacvédelem biztosítása. A tapasztalat szerint ez a jelenség elég ritka. Veszélyét nem látom túlzottnak, mert egyrészt mi is élhetünk ezzel a lehetőséggel külföldön, másrészt az ilyen gátlás is ösztönöz bennünket a hasonló vagy még jobb, szabadalomképes műszaki megoldások kutatására.

A legutóbbi évek átlagában a szabadalmak 55—57 százalékát külföldi bejelentők szerzik meg. A külföldi bejelentések növekedése lehetővé teszi fokozottabb bekapcsolódásunkat a műszaki vívmányok nemzetközi forgalmába. Vállalataink gazdasági számításokra alapozva dönthetnek, hogy céljaikat hazai kutatással vagy külföldi eredmények vásárlásával érhetik-e el előnyösebben. A külföldi szabadalmi bejelentések számszerű növekedése ugyanakkor szellemi és ipari potenciálunk versenyképességének elismerését is jelenti egyben.

Felmerülhet a kérdés, nem nyitunk-e utat kapitalista tendenciák érvényesülésének vagy a szabadalmakkal való egyéb visszaéléseknek. A kérdésre nemmel válaszolhatunk. A szabadalmi kizárólagos jog ugyanis soha nem jelentett egyben korlátlan jogot is. A szabadalmi joggal való visszaélést megfelelően kiépített és nemzetközileg elfogadott jogintézmények akadályozzák. Ezzel kapcsolatban kell megemlítenem, hogy a javaslat a szabadalommal való visszaélés megakadályozására kizárja az oltalomból a társadalom számára létfontosságú találmányokat, például, ha a találmány tárgya gyógyszer vagy emberi, illetve állati élelmezésre szolgáló termék. Ilyen esetekben csak eljárási találmányra ad oltalmat. Szabályozza a kényszerengedély lehetőségét és fenntartja a honvédelmi érdekből történő igénybevétele jogát is.

Felmerült a továbbiakban, hogy a szabadalmi jogból eredő kizárólagosság nem idéz-e elő ugyanolyan versenyt kizáró monopolhelyzetet, mint amilyen a centralizált gazdaságirányítási rendszerben a merev, vállalati profilok kialakítása következtében már előállt. A szabadalmi kizárólagos jog nem jár ilyen következményekkel, éppen ellenkezőleg: a műszaki fejlődést előmozdító hatékony versenyforma lehet a vállalatok, szövetkezetek egymás közötti viszonyában is. A szabadalmi jog ugyanis nem termelési vagy kereskedelmi profilokra, hanem azokon belül csak a legkorszerűbb, a legújabb eljárási vagy szerkezeti megoldásra biztosít kizárólagos használati jogot. Mivel pedig a műszaki megoldások száma gyakorlatilag végtelen, egyes műszaki megoldások időleges monopolizálása nem zárja

ki a versenyt, csak különböző utakra tereli, a feltalálókat eltérő megoldások kidolgozására ösztönzi, ami a műszaki fejlődés szempontjából rendkívül előnyös.

E körülményekre és nemzetközi kötelezettségeinkre tekintettel a szabadalom az a forma, amely a találmányok jogi szabályozásával szemben támasztott követelményeket a legcélszerűbben kielégíti.

Tisztelt Országgyűlés!

A továbbiakban a javaslat főbb jellemző vonásaira kívánok rámutatni. A törvényjavaslat a szabadalmazható találmány ismérveit a hatályos jogszabályhoz képest egyértelműbben határozza meg. A szabadalom megadásának előfeltételei között fenntartja a haladás követelményét, amelyet az 1949. évi 8. sz. törvényerejű rendelet vezetett be jogunkba.

Új vonásként kell jellemeznem, hogy a javaslat külön szabályokat tartalmaz a növényfajták szabadalmaztatásáról. A növényfajták és az azok előállítására vonatkozó eljárások mint „biológiai találmányok” hatályos jogunk szerint is szabadalmazhatók. Az előkészítő munka során felmerült egyrészt a növényfajták állami minősítéséről szóló 1968. évi 21. sz. kormányrendelet nem teszi-e feleslegessé a növényfajták és az állatfajták szabadalmi oltalmát, másrészt hogy a biológiai találmányok szabadalom-oltalmát nem kell-e kiterjeszteni az új növényfajták mellett az új állatfajtákra is.

Részletesebb vizsgálat alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a növényfajták szabadalmazása és állami minősítése egyaránt szükséges. A szabadalmi oltalom nem teszi feleslegessé a szabadalmazott növényfajták köztermesztésének hatósági engedélyezését, hiszen például a gyógyszerek forgalomba hozatala is csak hatósági engedély alapján történhet.

Az új növényfajták szabadalmi oltalmának biztosítását az is indokolja, hogy a mezőgazdaság iparosodása folytán a szabadalmak szerepe a mezőgazdaságban is világszerte fokozódik. A növényfajták szabadalmi, illetve ahhoz hasonló tartalmú védelmére 1961-ben Párizsban nemzetközi egyezmény jött létre, amelyhez már számos, fejlett mezőgazdasággal rendelkező ország is csatlakozott.

Az új állatfajták szabadalmi oltalma bevezetésének gondolatát az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának, valamint ipari bizottságának április 11-én tartott együttes ülésén vetették fel. Az ülésen megbízták, hogy a kiegészítés szükségességét szakértők bevonásával vizsgáljam meg, és a kialakult állásfoglalást az Országgyűlés előtt ismertessem. Ezt követően kézhez kaptam még dr. Guba Sándor képviselő elvtársnak a törvényjavaslatot módosító javaslatait is.

A vizsgálat céljára kiküldött bizottság az állatfajták szabadalmi oltalmára vonatkozó javaslatot megvitatta. Eleget tettem tehát a bizottságok együttes ülésén hozott határozatnak, és a törvényjavaslat módosítását a következők szerint terjesztem elő:

A 6. § (2) bekezdése helyébe a következő szöveget javaslom: „A növény- és állatfajta és az azt eredményező eljárás akkor szabadalmaz-

ható, ha a növény- és állatfajta új, egynemű és viszonylag állandó.”

A Szabadalmi rész cím helyébe a következő szöveg kerüljön: „A növény- és állatfajtákra vonatkozó külön szabályok”.

A jelenlegi 70. § után egy új, 71. § kerüljön a következő címmel: „A növényfajtákra vonatkozó szabályok alkalmazása az állatfajtákra”.

A 67-es és a 70-es §-okban foglalt rendelkezéseket az állatfajtákra is megfelelően alkalmazni kell. Javaslom, hogy ez legyen a 71. § szövege.

Az előző módosítás következtében a jelenlegi törvényjavaslatban levő 71-es számozás 72. §-ra változna. Az új számozás szerint 72. § (5) bekezdésének helyébe a következő szöveg kerüljön: „A növény- és állatfajták állami minősítésére vonatkozó szabályokat a kormány állapítja meg.”

A fenti javaslatok, módosítások következtében természetesen a részletes indokolás is a módosításoknak megfelelően változna.

Tisztelt Országgyűlés! A törvényjavaslat a gazdaságirányítás reformjának megfelelően a társadalmi, vállalati és egyéni érdek összhangjának biztosítása mellett új módon alakítja ki a hazai szolgálati találmányokra vonatkozó jogi szabályozást.

Az ipar és a műszaki tudományok mai fejlettségi fokán hazánkban is az egyéni feltalálók helyébe egyre inkább a vállalatok, szövetkezetek, intézetek alkalmazott feltalálóinak tervszerű, rendszeres kutatómunkája lépett. Erre jellemző adat, hogy a hazai találmányoknak körülbelül háromnegyed része szolgálati találmány. Ezek egyben a legértékesebb találmányok is. A jelenleg hatályos szabályok szerint a szolgálati találmányra a szabadalmat elsősorban a munkáltató, illetőleg a szerződés alapján erre jogosult igényelheti. Ha a munkáltató a szabadalomra nem tart igényt, a találmányból eredő minden jog a feltalálót illeti. Ha viszont a munkáltató a szabadalomra igényt tart, a szolgálati találmány feltalálóját a találmány hasznosítása esetén találmányi díj illeti meg.

A feltalálónak jelenleg joga van arra, hogy szolgálati találmányát munkáltatója megkérdezése nélkül szabadalmazásra bejelentse. A törvényjavaslat szerint a szolgálati találmány szabadalma minden esetben a munkáltatót illeti meg, még akkor is, ha nem tart rá igényt. Előfordulhat ugyanis, hogy a szabadalmaztatás a vállalat számára előnytelen, mert ipari titokként sokkal korszerűbb körülmények között tudja hasznosítani az új műszaki megoldást. Ezért lehetővé teszi vállalataink, szövetkezeteink és intézményeink számára, hogy bel- és külföldön egyaránt a gazdasági szempontokat figyelembe véve maguk határozzák meg a hasznosítás formáját, és csak akkor szabadalmaztassanak, ha a vállalati érdekek szempontjából ez előnyösebb. Ilyen okból a feltalálók szolgálati találmányt munkáltatójuk kifejezett lemondó nyilatkozata nélkül nem jelenthetnek be. A törvényjavaslat szem előtt tartja tehát a vállalati érdekeket, ugyanakkor azonban — s ezt külön is szeretném hangsúlyozni — figyelmet fordít a feltalálók védő garanciákra. Anyagi elismerést biztosít a

szolgálati találmány feltalálójának a hasznosítás bármely formája esetén.

Tisztelt Országgyűlés! A javaslat jellemző vonásaként kiemelem végül, hogy ez tovább fejleszti a szabadalmi ügyek jelenlegi fórumrendszerét is.

A törvényjavaslat a szabadalmak megadásával, a szabadalmi oltalom megszűnésének megállapításával, a szabadalom megsemmisítésével, a nemleges megállapítással, továbbá a szabadalmak fenntartásával és nyilvántartásával kapcsolatos ügyeket az Országos Találmányi Hivatal hatáskörébe utalja. Ez a megoldás biztosítja a szabadalompolitika egységes érvényesítését.

A felsorolt ügyek sajátos vonásaik figyelembevételével mellett is államigazgatási jellegűek, ezért azokban az Országos Találmányi Hivatal a jelen törvényjavaslatban foglalt eltérésekkel az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvényt alkalmazza. A javaslat kerüli azt a megoldást, hogy az Országos Találmányi Hivatal határozatát a hivatalon belül létesített másik szervezeti egység vagy valamely más államigazgatási szerv bírálja felül. A törvényesség elve azonban megköveteli, hogy az Országos Találmányi Hivatal határozatainak megváltoztatására lehetőséget biztosítsunk. Ezért az Országos Találmányi Hivatal határozatait a Budapesti Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság kérelemre felülvizsgálhatja.

A szabadalmi ügyekben a műszaki szakkérdés és a jogi kérdés annyira összefonódott, hogy egyik a másik nélkül nem bírálható el. A szakszerű, helyes döntésekhez ezért nem csupán műszaki szakismeretre, hanem a szabadalmi anyagi és eljárási jog, a hazai és külföldi joggyakorlat alapos ismeretére, a gazdaságpolitikai és szabadalompolitikai szempontok figyelembevételére is szükség van. Ezért a javaslat szerint a Budapesti Fővárosi Bíróságon állandó, főfoglalkozású műszaki szakbírák bevonásával alakul meg az eljáró bírósági tanács.

A javasolt fórumrendszer tehát alkalmas arra, hogy az elbírálás függetlenségét és szakszerűségét minden vonalon a jelenleginél hatékonyabban biztosítsa és várhatóan előmozdítsa a szabadalmi oltalom gyors megszerzését és érvényesítését.

Tisztelt Országgyűlés! A beterjesztett törvényjavaslat a műszaki fejlesztést előrevivő, korszerű szabadalmi rendszert teremt. A törvényjavaslat elfogadása és az ország törvényei közé iktatása újabb lépést jelent szocialista jogrendszerünk teljes kiépítése útján.

Az Országgyűlés előtt fekvő javaslat hosszú előkészítő munka eredményeképpen, az összes érdekelt gazdasági és szakmai szervezetek együttműködésével született meg. A javaslat alapvető koncepcióját minden szerv helyesnek fogadta el, és a törvény megalkotását szükségesnek tartották.

Magáévá tette a törvényjavaslat elgondolárait az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint ipari bizottsága is. A két bizottság együttes ülésén 8 módosító javaslatot fogadott el. Erről a jelentés önök előtt írásban fekszik.

Az elmondottak alapján a találmányok sza-

badalmi oltalmáról szóló törvényjavaslatot a bizottságok által és most általam is javasolt szöveg- és indoklásbeli módosításokkal az Országgyűlésnek tisztelettel elfogadásra javaslom. (Taps.)

ELNÖK: Szépvölgyi Zoltán képviselőtársunkat, a törvényjavaslat bizottsági előadóját illeti a szó.

SZÉPVÖLGYI ZOLTÁN: Tisztelt Országgyűlés! Az Országgyűlés ipari bizottsága, valamint jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága április 11-én mélyrehatóan és sokoldalúan megvitatta a találmányok szabadalmi oltalmáról be-terjesztett törvényjavaslatot. A vita alapján a két bizottság megbízásából a törvényjavaslatot a T. Országgyűlésnek elfogadásra ajánlom, az írásban már szétszött néhány módosító indítvány figyelembevételével.

A két bizottság rendkívül jelentősnek és időszzerűnek tartja, hogy e témában az Országgyűlés törvényt alkot. Jelentősnek tartjuk azért, mert a találmányokra vonatkozó törvényünk sok tekintetben elmaradt szocialista jogrendszerünk fejlődésétől. Az idevonatkozó jogszabályok már elavultak, korszerűtlenek és nem felelnek meg a szocialista társadalmi rendszer követelményeinek. Az a meggyőződésünk, hogy a törvényjavaslat alkotói mindezeket mérlegelve alapos, körültekintő és magasszínvonalú munkát végeztek, aminek eredményeként a törvényjavaslat jól kifejezésre juttatja azokat a célokat, amelyek megalkotását indokolják.

A szabadalmi jog számos módosításon átment, már nehezen áttekinthető és bonyolult rendszerét felszámolva mindenki számára érthetően, a mai korszerű követelményeknek megfelelő törvényjavaslatot alkottak, amely a meggyőző írásbeli, valamint Kiss Árpád elvtárs által szóban előadott indokolással került a tisztelt Országgyűlés elé. Ennek elfogadása óriási lépést jelent az ipari jogvédelem terén és tág teret nyit a tudomány és a technika fejlesztése előtt.

A törvényjavaslat mindenekelőtt gazdaságpolitikai céljaink megvalósítását, népünk jólétének emelését kell, hogy szolgálja. Hazánkban a tudomány és a technika fejlesztése, műszaki színvonalunk emelése országunk adottságai és erőforrásainak korlátozottsága miatt is nagyon fontos feladat. Ezért szükséges, hogy a rendelkezésünkre álló műszaki és magasszínvonalú szellemi kapacitásunkkal jobban, eredményesebben gazdálkodjunk. Egyidejűleg szorgalmaznunk kell az élenjáró külföldi műszaki eredmények nagyobb igénybevételét is.

Ennek megvalósításához egyrészt arra van szükség, hogy megfelelő ösztönzést kapjon a megbecsülést érdemlő műszaki, szellemi alkotó munka. A törvényjavaslat az erkölcsi és anyagi érdekelttség fokozásával várhatóan elősegíti műszaki fejlődésünk gyorsulását, új, korszerű gyártmányok előállítását, a gyártási eljárások fejlesztését és a korszerű technológia alkalmazását. Ezzel meggyorsulhat népgazdaságunk fejlődése, szocialista céljaink megvalósulása, ami egész népünket szolgáló gazdasági érdek és egyben fontos politikai kérdés is. Másrészt arra van

szükség, hogy az alkotó munka eredményeképpen született műszaki, szellemi termék hazai és külföldi tulajdonosa egyaránt jogi garanciát kapjon a találmányból származó előnyök kiaknázására. A törvényjavaslat ezt az igényt is megfelelően kielégíti.

A törvényjavaslat pozitív, új vonása, hogy a műszaki-szellemi alkotómunka ösztönzése és eredményeinek jogvédelme terén az ösztársadalmi igényeket is figyelembe véve szoros jogi és gazdasági összhangot teremt a vállalatok, szövetkezetek és intézetek, valamint az egyén, mint feltaláló érdekei között. Ennek megfelelően tovább fejleszti a szolgálati találmányok jogi szabályozását is.

Korábban, amikor a műszaki fejlesztésben a vállalatok és intézmények csak nagyon mértéktartóan voltak érdekeltek, a hangsúly az egyén, a feltaláló érdekeltségén és jogainak védelmén volt. Ugyanakkor nem megfelelően érvényesült a vállalati, intézményi érdekelttség és annak védelme, ami megnehezítette a feltalálók jogainak érvényesítését is. Nagy jelentőségű, hogy a törvényjavaslat túlmegy ezen az egyoldalú és a társadalom érdekeinek sem megfelelő felfogáson. Az egyén alkotó készségének és alkotó munkájának jelentőségét felismerve, ami számos esetben szinte forradalmasító hatással szellemi alkotásokat eredményez, tény, hogy korunkban, a tudomány és technika mai színvonalán a jelentős műszaki eredmények, találmányok már nem hozhatók létre másképpen, csak szervesen folyó tudományos kutató tevékenység eredményeként, a kutatóintézetek, vállalatok, intézmények keretében, azok eszközeivel és finanszírozásával, hatalmas és szervezett munkamegosztás keretében. Ugyanakkor lényeges és megnyugtató, hogy ezt figyelembe véve is a szolgálati találmány feltalálójára részére biztosítva van az őt megillető anyagi, erkölcsi elismerés.

A törvényjavaslatban tehát egyértelműen tükröződik az, hogy a feltalálói tevékenység nem lehet csupán kiemelkedő műszaki egyéniségek magánügye, hanem olyan ösztársadalmi ügy is, ami a szocialista kollektívák munkájával, érdekeivel, politikai felfogásunkkal és céljainkkal a legszorosabban összefügg.

Tisztelt Országgyűlés! A találmányok szabadalmi oltalma a korábbiakhoz képest most biztosítékot fog nyújtani a tulajdonos részére ahhoz, hogy a találmányból származó gazdasági előnyöket belföldi és külföldi piacokon egyaránt elsősorban maga élvezhesse. Az ebből adódó lehetőségekkel vállalatainknak a maguk és a népgazdaság érdekében is gyakrabban, jobban és okosabban kell élniük.

A törvényjavaslat megfelelően rendezi és intézkedéseivel elősegíti a szabadalom felhasználását a gazdasági kapcsolatokban. Az új gazdasági mechanizmus a népgazdaság nagyobb részét illetően kívánatosnak tartja a szocialista vállalatok közti piaci versenyt, és alapelve, hogy a műszaki fejlesztés munkájának eredményét elsősorban az a vállalat, intézmény, kollektíva élvezze, ahol vállalták egy-egy új műszaki eljárás, alkotás, találmány kidolgozásával és hasznosításával járó kockázatot, anyagi befektetést és áldozatos munkát.

A törvényjavaslat előnye, hogy ezt az igényt figyelembe véve a műszaki fejlődést előmozdító újabb találmányok kidolgozásával ösztönzi a versenyben álló vállalatokat. Az előbbieket alapján tehát a tulajdonos vállalat, intézmény engedélye és a feltételekben történő előzetes megállapodás nélkül senkinek sincs joga hasznosítani a találmányt. A törvényjavaslat ennek megfelelően teljes biztosítékot tartalmaz a szabadsalommal, mint kizárólagos joggal való visszaélés ellen.

Felhívom a tisztelt képviselőtársaim figyelmét arra, hogy a szabadsalmi törvény kidolgozásánál számolni kellett az általunk is aláírt nemzetközi egyezményekkel, a Párizsi Unió egyezménybeli tagságunkkal is. Ezért egyforma jogokat és kötelezéseket biztosítottunk a szabadsalom megszerzése tekintetében a hazai és a külföldi természetes és jogi személyeknek. Csupán e viszonyosság biztosítja számunkra, hogy az általunk is aláírt nemzetközi egyezmény előnyeit az egyezményhez csatlakozott 80 országban élvezhessük.

Amint az a törvényjavaslatból kitűnik, az előkészítők sikeresen oldották meg azt a feladatot is, hogy a belföldi és a nemzetközi követelményeket a törvényben megfelelően összhangba hozzák.

Ezek után engedje meg a tisztelt Országgyűlés, hogy röviden indokoljam a javasolt törvénymódosításokat.

A két bizottság együttes ülésén 9 képviselőtársunk vett részt a vitában. Ennek során dr. Varga Pálné, dr. Mátay Pál és Inokai János képviselőtársaim tettek olyan módosító indítványokat, amelyeket a két bizottság elfogadott és elfogadásra ajánl a tisztelt Országgyűlésnek.

A 3. szakasz módosítását azért tartjuk szükségesnek, mert fogalmazása félreérthetően a ki nem elégített szükséglet eddiginél előnyösebb kielégítésére vonatkozik. A módosítás célja, hogy a találmányok haladó jellegének meghatározása világos megkülönböztetést tegyen az eddig még ki nem elégített szükséglet és valamely szükséglet eddiginél előnyösebb kielégítése tekintetében.

A 16. szakasz 5. bekezdésével kapcsolatos módosítást az indokolja, hogy a törvényjavaslat nem rendelkezik olyan esetre, amikor valamelyik szabadalmaztás nem fizeti a szabadsalommal járó ráeső költségeket. Ezért a javasolt módosítással biztosítani lehet, hogy a szabadalmaztás, aki a szabadsalommal járó költségeket társa helyett kifizette, az ebből származó előnyöket is élvezhesse. Ha ugyanis a szabadsalommal járó költségeket teljességében nem fizetik be, a szabadsalom utáni jogot mindannyian elvesztik. Ezért meg kell adni a társa helyett is fizetőnek azt a lehetőséget, hogy a fizetést mulasztó jogainak átruházását igényelhesse.

A 20. szakasz 1. bekezdésének javasolt szövege a „jogszabály” szó elől elhagyja a határozott névelőt és ezzel kifejezésre juttatja, hogy nem egy meghatározott, hanem valamennyi jogszabályra történik utalás.

A 28. szakasz 1. bekezdése és az 55. szakasz 1. bekezdése módosítását azért javasoljuk, hogy a két rendelkezés megfelelő összhangba kerüljön egymással. A 28. szakasz a nemleges meg-

állapítást, az 55. szakasz pedig a nemleges megállapítással kapcsolatos eljárást szabályozza. A 28. szakaszban már előállított, tehát ténylegesen gyártott termékről, vagy már alkalmazott eljárásról van szó, az 55.-ben pedig még nem termelt, tehát a jövőben előállítandó termékre, illetőleg alkalmazni kívánt eljárásra van hivatkozás.

A bizottság az összhang megteremtése érdekében javasolja mindkét szakaszt úgy fogalmazni, hogy azokban az előállítandó és az előállított termékre, illetve alkalmazott és alkalmazni kívánt eljárásra történjen utalás, miután mindkét eset lehetséges.

A 39. szakaszból javasoljuk a magyar nyelvű fordításra utaló „egyszerű vagy hitelesített” megjelölést elhagyni azon indokolással, hogy a törvényben nem szükséges ilyen részletes rendelkezést adni. Elegendő az a felhatalmazás a Találmányi Hivatal részére, hogy ha szükségesnek tartja, az idegen nyelvű beadványról magyar nyelvű fordítást kérhet.

Az 54. szakasz a megsemmisítési eljárással foglalkozik, azonban sem ebből, sem pedig az alaprendelkezésből — a 32. szakaszból — nem derül ki, hogy a megsemmisítési eljárást ki kezdeményezheti. Azért, hogy az állampolgárok számára ezzel kapcsolatos jogaik is világosak és egyértelműek legyenek és az 51. szakasszal — amely szerint a szabadsalom megadása ellen bárki felszólalhat — összhang teremtsé, a szöveget javasoljuk bővíteni azzal, hogy a szabadsalom megsemmisítését bárki kérheti.

A 65. szakasz a törvényességi óvásról intézkedik, de nem tűnik ki belőle, hogy milyen esetben van helye a törvényességi óvásnak. Mint-hogy korábban már hivatkozás történik a polgári perrendtartásra, javasoljuk a törvényjavaslat szövegét azzal kiegészíteni, hogy a törvényességi óvás tekintetében a polgári perrendtartás rendelkezései az irányadóak.

Tisztelt Országgyűlés! A felsoroltakon kívül további javaslatok támogatását a két bizottság nem tartotta indokoltnak, illetve ezek közül többet a végrehajtási utasítás kidolgozásánál vesznek figyelembe. Említést kívánok azonban tenni egy olyan javaslatról, amely a mezőgazdasági és elsősorban az állattenyésztési tudományos szakköröket — feltételezhetően — élénken foglalkoztatni fogja.

A bizottsági ülésen dr. Mátay Pál, dr. Guba Sándor és Sümegi János képviselőtársaim részéről javaslat hangzott el arra vonatkozóan, hogy a növényfajtákhoz hasonlóan szükséges lenne az állatgenetikai eredményekre vonatkozóan is kiterjeszteni a szabadsalmi oltalmat, és így egyszerre rendezhetnénk a mezőgazdasággal kapcsolatos kérdéseket, mert hiszen a részletekbe menő szabályozás ügyis további jogszabályok útján történik a növénynevelés tekintetében is.

Kiss Árpád elvtárs a bizottsági ülésen válaszában elmondotta, hogy az állatnevelés nemzetközileg még nem megfelelően tanulmányozott téma, mindössze 5—6 éves múlttal rendelkezik. E tekintetben megfelelő külföldi és magyar tapasztalatok tehát nincsenek. Az indokolást meghallgatva és annak ellenére a bizott-

ság felkérte miniszter elvtársat arra, hogy a bizottsági ülés és az országgyűlés közötti időszakban szakemberek bevonásával a kérdést még egyszer érdemben vizsgálják meg. Ennek eredményét Kiss elvtárs országgyűlési expozéjában ismertette. A két bizottság nevében örömmel veszem tudomásul, hogy a vizsgálat pozitív eredménnyel zárult, és a bizottsági ülésen elhangzott javaslatot a törvény alkotói elfogadták. A szóbeli beszámolóban ismertetett módosító javaslatok részleteit illetően a két bizottság még az ülészak folyamán állást foglal.

Tisztelt Országgyűlés! A törvényjavaslat tanulmányozása és vitája alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a szocialista termelési viszonyunkat, társadalmi érdekeinket és nemzetközi gazdasági kapcsolatainkat figyelembe vevő, olyan jól előkészített törvényjavaslat került a tisztelt Országgyűlés elé, amely eredményesen szolgálhatja gazdasági és politikai célkitűzéseinket.

Ezért a két bizottság felhatalmazásából meggyőződéssel ajánlom, hogy a törvényjavaslatot az előterjesztett módosításokkal vitassa meg és hagyja jóvá a tisztelt Országgyűlés.

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Tanácskozásunkat 90 percre felfüggesztem.

(Szünet: 13.21—14.59. —
Elnök: KALLAI GYULA.)

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Az ülést újból megnyitom.

Mielőtt a vitára áttérnénk, bejelentem, hogy a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslatához eddig négy képviselőtársunk jelentkezett felszólalásra.

Először dr. Varga Pálné képviselőtársunknak adom meg a szót.

DR. VARGA PÁLNÉ: Tisztelt Országgyűlés! Mint az iparban hosszú idő óta tevékenkedő műszaki dolgozó, rendkívül nagy örömmel üdvözlöm az új törvényjavaslatot a találmányok szabadalmi oltalmáról. A technikai fejlődés gyors üteme, új gazdasági rendszerünk, továbbá a hazai és a nemzetközi iparjogvédelmi kapcsolatok szükségessé tették a még érvényben levő mintegy 75 éves és a sok kiegészítéssel már nagyrészt áttekinthetetlen törvény helyett egy új, korszerű szabadalmi törvény megalkotását.

A törvényjavaslat szerkesztői a cél érdekében rendkívül magas színvonalú munkát végeztek. Ezt tükrözi az új törvénytervezet szövege, amely a legmesszebbmenőkig figyelembe veszi az e téren meglévő, legfejlettebb nemzetközi egyezményeket és új gazdasági rendszerünk elveit. Ennek bizonyítására csak két példát említek meg. Az egyik, hogy a törvényjavaslat a vállalati érdek fokozott érvényesítése terén messzemenően módot ad a gazdasági életünkben egyre nagyobb szerephez jutó ipari titok megőrzésére, mert a feltaláló munkaviszonyából folyó kötelessége találmányát ahhoz a vállalathoz bejelenteni, amellyel munkaviszonyban van.

A másik, hogy ebben a szellemben rendezzi a hasznosítási szerződés megkötését is, amely le-

hetővé teszi a találmányok átadását a szocialista gazdálkodó szervezetek egymás közti viszonylatában is. A törvényjavaslat alkalmas arra, hogy az egyes vállalatok gyümölcsözően kihasználják azokat a lehetőségeket, amelyeket a műszaki fejlesztés, a vállalatok egymás közti versenyre aktívabb befolyásolása érdekében nyújtanak a szabadalmak.

Három paragrafushoz szeretnék hozzászólni, és pedig az egyes bizottságokban rendkívül sokat vitatott 9. paragrafushoz, amelynek tárgya a szolgálati találmány — az 59. paragrafushoz, amely vitás ügyekben a bíróság összetételére vonatkozóan rendelkezik —, valamint a növényfajták szabadalmi oltalmához.

A 9. paragrafus második bekezdése volt a különösen vitatott pont, amely kimondja, hogy a szolgálati találmányra adott szabadalom a munkáltatót illeti meg, és rendelkezik arra vonatkozóan is, hogy ha a munkáltató a szabadalmat nem használja fel vagy nem értékesíti, a feltaláló, illetve annak jogutóda a munkáltató hozzájárulása esetén szabadon rendelkezhetik a találmánnyal.

Felvetődött, hogy a munkáltató hozzájárulásának kimondása a törvényben nem befolyásolja-e károsan az e téren kialakult alkotási kedvet, valamint nem hozza-e hátrányos helyzetbe a feltalálót, mert előfordulhat egy olyan speciális eset is, amikor a munkáltató valamilyen oknál fogva a szabadalomra nem tart igényt, azt nem értékesíti, de nem is járul hozzá a feltaláló által történő hasznosításához. Ennek során olyan vélemények és érvek hangzottak el, hogy a törvényjavaslat nem eléggé veszi figyelembe a feltalálók védelmét. Véleményem szerint e paragrafusban a munkáltató hozzájárulását rögzíteni helyes és szükséges is, mert figyelembe kell venni azt, hogy a feltalálónak a találmány létrehozásához szükséges technikai, anyagi és egyéb erőforrásokat, valamint feltételeket a munkáltató bocsátja rendelkezésére, aki emellett még vállalja a kockázatot az esetleges eredménytelenség esetére is. A feltalálót az esetleges visszatartás viszont arra készítheti, hogy újabb találmányt dolgozzon ki, vagy a kutatást más irányba terelje, ami esetleg hasznosabb lehet a műszaki fejlesztés szempontjából.

A feltaláló védelmét abban látom biztosítotttnak, hogy ugyanezen paragrafus negyedik bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szolgálati találmány feltalálóját díjazás illeti meg, amiről külön jogszabály rendelkezik. Javaslom, hogy ezt a paragrafust úgy fogadjuk el, ahogy azt a törvény szerkesztői megfogalmazták.

Az 59. paragrafus tárgya merőben új, mert meghatározza, hogy a szabadalmi jogviták esetén eljárni jogosult budapesti fővárosi bíróság három tagú tanácsa két bírójának felsőfokú műszaki vagy ezzel egyenértékű szakképzettséggel kell rendelkeznie. A törvénytervezet ezzel mulasztást pótol és figyelembe veszi azt, hogy az elbírálás elfogulatlanságának követelménye mellett ma már nélkülözhetetlen az alapos műszaki tudás is. Ezzel a rendelkezéssel végre műszaki szempontból is jól felkészült, teljesen független szakemberek az igazság szellemében tudnak dönteni a szabadalommal kapcsolatos vitás kér-

désekben. Ez a módszer ma már több külföldi országban igen jól bevált, és az a tapasztalat, hogy a döntések megalapozottabbak lettek, mert a találmányi bejelentésekkel kapcsolatos jogvitákban a jogi és műszaki kérdések egymástól elválaszthatatlanok.

A szabadalmi oltalom kiterjesztése a növényfajtákra tükrözi azt a fejlődést, amely az utóbbi évtizedekben a mezőgazdaság területén végbement, és helyesen egyenrangúnak ismeri el a növénynevelők szellemi alkotásait az ipari találmányokkal. Ez egyben bizonyítja azt is, hogy az ipari és mezőgazdasági fejlődéssel összefügg a szabadalmi jog fejlődése is, mert a növényfajták szabadalmi oltalmának törvénybe iktatásával kiterjeszti az iparjogvédelmi tevékenységet a fizika, kémia területéről a bio-fiziológia területére is. A növényfajták szabadalmi oltalmának védelme elsődlegesen a népgazdaság anyagi és erkölcsi érdeke, hiszen az utóbbi években e területen dolgozó kutatók munkája során számos, világviszonylatban is értékes új növényfajta született. Csak egyet, a szakmámhoz közel állót említek meg: és pedig kutatóink hosszú, fáradságos munkájuk során egy olyan mákfajtát nemesítettek, amelynek nemcsak morfin tartalma magasabb az előzőekénél, de maga a mák is kitűnő étkezési célra. Ilyen tulajdonságokkal az előző fajták nem rendelkeztek.

A növényfajták szabadalmi oltalma helyes és igazságos társadalmi szempontból is, mert a társadalom élvezi és használja az új növényt, mint új és jobb minőségű fogyasztási cikket, vagy egyéb, a termeléshez szükséges és hasznos anyagot, és egyben elismeri a nemesítők szellemi alkotásának egyenrangúságát az ipari feltalálók-
kal.

A törvényjavaslattal kapcsolatosan az alábbi javaslataim lennének. A 14. paragrafus meghatározza az előhasználati jogosultságot. A törvényjavaslat szövegét áttanulmányozva nem találtam benne, hogy az előhasználati jog megállapítására mely fórum illetékes. Miután egyébként az egyes fórumok illetékessége a törvénytervezetben tételesen fel van sorolva, ezért javaslom, hogy a 66. paragrafus első bekezdését, amely a hatáskör és az illetékesség megállapításával foglalkozik és szövege a következő: „A szabadalmi kényszerengedély megadására, módosítására és visszavonására, az igénybevétel ellenében járó kártalanítás összegének megállapítására irányuló perek, valamint a bitorlás miatt indított perek a budapesti fővárosi bíróság hatáskörébe és kizárólagos illetékessége alá tartozik.” — egészítsük ki, illetőleg vegyük be az „és előhasználati jog” szavakat. Ezek után így hangzanék a 66. paragrafus első bekezdése: „A szabadalmi kényszerengedély megadása és visszavonása, az igénybe vétel ellenében járó kártalanítás összegének megállapítására irányuló perek, az előhasználati jog fennállásával kapcsolatos perek a budapesti fővárosi bíróság hatáskörébe és kizárólagos illetékessége alá tartoznak”.

A végleges szabadalmi oltalom megszűnéséről a 30. § több pontban rendelkezik. C pontja szerint megszűnik a végleges szabadalmi oltalom, ha a szabadalmas az oltalomról lemondott a lemondás beérkezését követő napon, illetve a le-

mondó által megjelölt korábbi időpontban. Javaslom, hogy az „illetve a lemondó által megjelölt korábbi időpontban” részt töröljük, tekintettel arra, hogy eddig példa nélkül áll, hogy a szabadalmas szabadalmáról visszamenő hatállyal lemondhasson, illetve lemondjon. A szöveg eredeti fenntartása véleményem szerint nemkívánatos elméleti és gyakorlati komplikációkhoz vezet.

Tisztelt Országgyűlés!

A tárgyalt törvényjavaslatnak óriási gazdaságpolitikai jelentősége van. Célja az, hogy egyrészt a feltalálót fokozott szellemi alkotómunkára, másrészt pedig a vállalatokat új találmányok megvalósítására ösztönözze. Ahhoz viszont, hogy ez érvényesülhessen, kérésem, hogy az illetékesek tegyék lehetővé, a jóváhagyott törvényt a végrehajtási utasítással együtt az 1970. január 1-i hatálybalépése előtt legalább 4—5 hónappal előbb adják ki, nehogy az esetleges jogbizonytalanság az új műszaki alkotások létrehozásának kárára legyen.

Mivel a törvény nagy jelentőségénél fogva nemcsak hazai, de nagy nemzetközi érdeklődésre is számot tarthat, valamint mivel a még érvényben levő, az 1800-as évek végén elfogadott törvény alkalmazásával kapcsolatosan külföldön még sok, részben tudatlanságból, részben pedig rosszindulatból fakadó félremagyarázás volt. Javaslom, hogy a törvényt négy nyelvre — angol, francia, orosz és német nyelvre — fordítsák le és adják közre. Így a törvényt a nemzetközi szakemberek könnyebben megismerhetik és meggyőződhetnek arról, hogy e törvény a legkorszerűbb nemzetközi szabadalmi törvényekkel egyenrangú, és a vonatkozó nemzetközi megállapodásokat a legmesszebbmenőkig figyelembe veszi.

A fenti megjegyzések figyelembevételével a törvényjavaslatot jónak tartom, azt elfogadásra javaslom. (Taps)

ELNÖK: Dr. Ajtai Miklós elvtárs, a Minisztertanács elnökhelyettese kíván szólni.

DR. AJTAI MIKLÓS: Tisztelt Országgyűlés! Kedves Képviselő Elvtársak!

A most megvitatásra kerülő törvényjavaslat valóban időszerű, és több indoka van annak, hogy az elavult rendet, amely e téren fennállt, megváltoztassuk, korszerűsítsük. Ezt a változást nem csupán az indokolja, hogy a jelenleg fennálló jogszabályok régiek és időközbeni módosításokkal teletűzdeltek, hanem az is, hogy az elmúlt években a műszaki fejlesztés, a kutatás és a tudomány irányítása terén új felismerések, új követelmények merültek fel és ezek is egyértelműen sürgetik a korszerűsítést, a változtatást.

Sürgeti a korszerűsítést mindaz, ami házánkban az új gazdasági mechanizmus kapcsán ma már csaknem másfél éve végbement és ami a vállalati érdekeltséget a szellemi alkotás tekintetében is új alapokra helyezte, új érdekeltségi rendszert teremtett. Kissé egyszerűsítve úgy mondhatjuk, hogy a szellemi alkotás mint új értéket alkotó tevékenység elfoglalta megfelelő helyét gazdasági rendünkben, irányítási rendsze-

rünkben. Ez a megállapítás nemcsak vállalataink életére vonatkozik, hanem azokat a változásokat is tükrözi, amelyek kutató intézeteink egy részében, mindenekelőtt az ipari kutatásokkal foglalkozó intézetekben végbementek és ma már gyümölcsözően működnek.

Úgy gondolom, hogy a változtatást, az új törvény alkotását indokolja az is, hogy hazánk egyre intenzívebben bekapcsolódik a nemzetközi együttműködésbe. Tekintettel kell lennünk e törvény alkotásakor arra is, hogy ez a nemzetközi együttműködés növekedhessék, zavartalan legyen. Alkalmazkodjunk a nemzetközi szokásokhoz és ennek eredményeként, a kölcsönös előnyök alapján segítsük tudományunk, gazdaságunk, országunk fejlődését.

Nemzeti jövedelmünk olyan hányadát fordítjuk kutatási, fejlesztési tevékenységre, amely nemzetközi összehasonlításban is megállja a helyét, de országunk méretei követelik és sürgetik a nemzetközi műszaki tudományos életbe való egyre nagyobb mérvű bekapcsolódásunkat.

Úgy gondoljuk, hogy a törvényjavaslat mindezeknek a követelményeknek megfelel és — a részletkérdéseket most nem elemezve — alkalmas arra, hogy segítse szocialista fejlődésünket mind a találmányok belföldi szabályozásának kérdésében, mind pedig a nemzetközi együttműködésben.

A törvény benyújtásakor, tárgyalásakor két kérdésre érdemes felhívni a figyelmet. Az egyik az, hogy tudományirányítási és kutatási rendünk az új mechanizmus kapcsán részlegesen, de alapvetően megváltozott; a másik pedig az, hogy e kérdésben intenzív, széles körű, a szakemberek nagy körére kiterjedő munka folyik új irányelvek, új irányítási rend kidolgozása céljából.

Hogyan érinti az új gazdasági mechanizmus bevezetése kutatási életünket?

Alapvető változás tulajdonképpen az ipari kutatások területén következett be, ahol — mint ismeretes — áttértünk a kutatási megrendelések rendjére, arra, hogy az ipari gyakorlat szükségletei közvetlenül rendelések formájában irányítsák az ipari kutató intézetek alkalmazott kutatási tevékenységét.

Az eddigi jelek szerint a változás — kezdeti nehézségeitől eltekintve — bevált, és a kutató intézetek munkája közelebb került az üzemek szükségleteihez, vagy úgy is mondhatjuk, a társadalmi szükségletekhez. A gazdasági mechanizmus reformja arról is gondoskodott, hogy a kutató intézetek rendelések formájában történő irányítása ne váljék egyoldalú, prakticista, rövid lejáratú tevékenységgé, és ezért a vállalati rendelések mellett az ágazati minisztériumok rendelései és országos méretekben — távlati feladatokban — az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság rendelései is befolyásolják az ipari kutató intézetek munkáját.

Jelenleg becslésszerűen úgy alakult a helyzet, hogy az iparban folyó összes kutatási és fejlesztési munka pénzügyi fedezetének kereken kétharmadát közvetlenül a vállalatok fedezik, a többi egyharmad rész népgazdaságilag átfogóbb és távlatibb jellegű feladatok biztosítására a tárcák és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság rendelkezésére áll.

Nehéz elbírálni, hogy ez az arány helyes, vagy helytelen. Úgy gondoljuk, hogy több év tapasztalatai alapján lehet majd az arányokon megfelelően módosítani.

A mezőgazdasági kutatásokban a mezőgazdaság más jellege miatt ezt a rendszert nem vettük be, üzemi rendelések e téren nincsenek, a kutatások irányítója a minisztérium, és részben — országos átfogó kérdésekben — az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság.

A változás lényege a mezőgazdasági kutatásban az, hogy míg korábban az intézetek anyagi ellátása általánosságban történt, most egyre inkább uralkodóvá válnak a minisztérium témánkénti megrendelései, tehát a munka tartalmi irányítása a pénzügyi eszközök juttatásával egyidejűleg.

Az úgynevezett alap kutatások kérdésében, ami mindenekelőtt az akadémiai intézményekre vonatkozik, olyan gyökeres változás, mint az előbb elmondottakban, nem következett be. Egyszerűsítéseket, nagyobb mozgékonyagra alkalmas rendelkezéseket vezettünk be, de a munka irányítását a pénzügyi ellátás és a szerződéses rendszer közvetlen módszereivel e téren nem alkalmaztuk. Valószínűnek látszik, hogy ezen intézményeknél ez a módszer, tehát a szerződéskötés, az igénylők közvetlen pénzügyi ráhatása az alap kutatással foglalkozó intézményekre nem is volna célravezető, hiszen az ott folyó munkák hosszabb időre szólnak, nem járnak közvetlen, a termelésben azonnal hasznosítható eredményekkel, hanem egész műszaki és kutatási életünk háttérét, tudományos alapját, alátámasztását jelentik.

Az eddigi elemzések alapján úgy gondoljuk, hogy az úgynevezett alapvető kutatások területén nem helyes hasonló rendszert bevezetnünk, mint az alkalmazott kutatásoknál, tehát nem helyes a szerződések rendszerét uralkodóvá tennünk. Mindez persze nem akadályozza ezen intézményeknél, hogy kapacitásuk egy részét konkrét rendelésekkel terheljük le, de ezt inkább melléktermékeknek, helyes kivételnek minősíthetjük, a munka alapvető része, nagyobb hányada nem azonnali, közvetlen szükségletek kielégítésére, hanem egész műszaki, fejlesztési és tudományos életünk elméleti alátámasztására kell, hogy rendelkezésre álljon.

Szeretném tájékoztatni a tisztelt Országgyűlést, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága úgy vélte helyesnek, hogy bár a gazdasági mechanizmus reformja kapcsán létrejött változtatások tudományos és kutatási életünkben helyes irányban hatottak, de tudományos életünk egészének sok más kérdését is meg kell oldani és ezért úgy határozott, hogy az ezzel kapcsolatos tennivalók is kidolgozásra kerüljenek.

Az elhatározás időben történt. Tudománypolitikánk, tudományirányítási rendszerünk, tudományos terveink rendje és sok más, e kérdéssel kapcsolatos kialakult módszerünk e nélkül elmaradna a gyors fejlődés üteme, korunk műszaki, tudományos forradalma mögött. Szükségszerű felülvizsgálni munkánkat, módszereinket, hogy helytálljunk és megfeleljünk napjaink követelményeinek.

Azt gondoljuk, hogy időben nyúltunk a kérdéshez, a felülvizsgálathoz, és helyes, hogy nem vártuk meg, amíg irányítási, tervezési módszereink és a követelmények között szembetűnővé fejlődnek az ellentmondások.

Ezért a megindult munkát úgy minősítjük, hogy kellő időben fogtunk hozzá és eddig kialakult tartalma reményt nyújt arra, hogy gyümölcsöző eredményeket érhetünk el.

Több mint egy évvel ezelőtt indult meg ez a munka sok szakértő részvételével és a legutóbbi időben különböző kollektívákban az előzően kialakult álláspontokat sok ezren vitatták meg.

Az a tervünk, hogy a vita értékelése után és a részletek feldolgozása után, a nyár folyamán végleges elvi álláspontot alakítsunk ki a tennivalók tekintetében és ezzel párhuzamosan az állami szervek felkészülnek a változtatások gyakorlati végrehajtására, amelyeket túlnyomórészt ez év második felében végrehajtunk.

A sok szakember részvételével kialakított javaslatok túllépik felszólalásom keretét, és ezért csak néhány, a mostani vita szempontjából is lényeges kérdésre szeretnék rámutatni, amelyek az eddigi vitákban is egyértelműen kialakultak és amelyekben — úgy gondolom — már ma is teljes az egyetértés.

A vita abból a már korábban is rögzített felismerésből indult ki, hogy a tudományos, szellemi alkotás a mi társadalmunkban egyre inkább termelőerővé válik. Ez elvileg azt jelenti, hogy — természetesen kivételektől eltekintve — a tudományos kutatásra fordított anyagi eszközök nem fogyasztják a nemzeti jövedelmet, hanem a tudományos kutatás maga is értéktermelő tevékenység és a nemzeti jövedelem termelésének része, értéktermelő alkotás.

Világossá vált az anyag kidolgozásánál az a felismerés, hogy gazdálkodásunk rohamos műszaki, tudományos fejlődésében szükségszerű a szellemi alkotás részarányának növekedése a nemzeti jövedelem megtermelésében, és ennek következtében az a megállapítás, hogy a tudományos alkotás százalékos részaránya törvényszerűen növekedőben van és ezzel egyidejűleg a tudományra fordított anyagi javak részaránya a ráfordításokban is százalékosan növekszik és kell, hogy növekedjék, a jövőben is.

Külön vizsgálat és vita tárgyát képezte helyzetünk és tennivalóink a műszaki fejlesztés és a tudományos élet nemzetközi kapcsolataiban.

Mint már korábban is ezt világosan láttuk, most egyértelműbben sikerült megfogalmaznunk azt az elvet, hogy országunk méretei következtében hogyan kapcsolódjunk be a nemzetközi együttműködésbe.

Az alapelv világos. Véleményünk szerint a mai állapothoz képest helyes és szükségszerű gyorsan, mondhatnám rohamosan növelni a nemzetközi kapcsolatainkat és a mainál intenzívebben bekapcsolódni a nemzetközi tudományos vérkeringésbe, nagyobb mértékben igénybevenni mindazt, ami a szocializmus építésében e téren hasznosítható és alkalmazható.

Nemzetközi kapcsolataink főbázisa a szocialista országokkal való kapcsolat és ezen be-

lül is természetszerűen a Szovjetunióval való intenzív és véleményünk szerint gyorsan növekvő és növelhető tudományos kutatási kapcsolatok. Ez az alapja tudományos életünk jövő fejlődésének. Mindez nem zárja ki, sőt, megköveteli azt, hogy a nem szocialista országok tudományával, kutatási eredményeivel is fokozottabban foglalkozzunk és e téren is növeljük a kölcsönös előnyök alapján nemzetközi kapcsolatainkat. A vizsgálatok arra is rámutattak, hogy e téren is vannak tennivalóink.

Az elemzések azt mutatják, hogy ezen nemzetközi kapcsolatokban helyes, célszerű és fejlődésünket segíti, ha bátran növeljük a nem szocialista országokból vásárolt találmányok, szabadalmak, gyártási eljárások, gyártási tapasztalatok átvételét. Ezek a kapcsolatok, üzletkötések teljesen megfelelnek saját érdekeinknek, megfelelnek a kölcsönös érdekek elvének és politikailag a békés egymás mellett élés céljait szolgálják. Úgy véljük, hogy ha tanácsot és ösztönzést akarunk adni állami vezető szerveinknek, a vállalatoknak a nem szocialista országból vásárolt szellemi termékek kérdésében, akkor a tanács lényege az, hogy bátrabban, kezdeményezőbbben éljenek ezekkel a lehetőségekkel, hiszen a fent elmondottak szerint mindez szocialista hazánk építését szolgálja és gyorsítja.

Teljesen magától értetődő, hogy országunk méretei nem teszik lehetővé, hogy a kutatások minden részében — ahogy mondani szokás — a tudomány teljes spektrumában úgy dolgozzunk, hogy minden témában világszínvonalat jelentő eredményeket remélhessünk. Ilyen célt országunk méretei, anyagi erőink, kádereink száma nem tesz lehetővé. Felmerül azonban a kérdés, hogy ez a következtetés azt jelenti-e, hogy a tudományos kutatásban úgynevezett „fehér foltok” szükségesek-e hazánkban, tehát szükséges-e úgy dönteni, hogy ahol kiemelkedő eredmény reményével nem rendelkezünk, ott a kutatást leállítsuk és az anyagi erőket és a kádereket más területre csoportosítsuk.

A viták egyértelműen bebizonyították, hogy ilyen fehér foltok megteremtése nem volna helyes. Döntően azért, mert a nemzetközi tudományos vérkeringésbe való fokozottabb bekapcsolódásunk, a külföldi eredmények átvétele követelően igényli azt a háttérrel, hogy legmagasabb szinten kutatóink, hozzáértő tudósaink rendelkezzenek azzal az ismerettel, ami az átvételhez, a nemzetközi eredmények hazai meghonosításához szükséges.

Ezért a vita eredménye szerint a kutatások összpontosítása egyes célokra alapvetően fontos dolog, de nem egyértelmű azzal, hogy az összpontosított kutatásokból kieső területeken megszüntessük a munkát. E területeken is szükségünk van olyan mérvű tudósképzésre és kutatási tevékenységre, amely alkalmas a külföldi eredmények magas szintű, megfelelő átvételére.

Különös gonddal elemeztük az eddigi munka során az egyetemeknek a tudományos életben, a kutatásban betöltött szerepét. Az elemzés egyértelmű eredménye az, hogy a jövő fejlődésében az egyetemeknek mindenképpen na-

gyobb súlyt, részarányt, segítséget kell adni a kutatások fokozásában.

Régi tradíció és nemcsak magyar tradíció, hogy a legmagasabb szintű oktatás, tehát az egyetemi oktatás akkor minősíthető megfelelőnek, ha maguk az oktatók nemcsak pedagógusok és nemcsak az adott tudomány lexikális ismerői, hanem alkotó tudósok, kutatók is egyidejűleg.

Engedjék meg, hogy idézzem e kérdéstről nagy fizikusunknak, Eötvös Lorándnak a múlt század végén elmondott rektori székfoglalója két mondatát:

„Tudományos az iskola, tudományos a tanítás ott, de csakis ott, ahol tudósok tanítanak. Hozzátehetem, hogy tudósoknak nem a sokat tudót, hanem a tudomány kutatóját nevezem.”

Úgy gondolom, hogy ezt a nemes hagyományt mai életünk alapelveinek is tekinthetjük és elvként mondhatjuk ki, hogy egyetemi szinten oktatni tényleg az, és csakis az hivatott, aki maga egyben a tudomány művelője is, tudományosan újat alkot.

A másik oldala ennek a megfontolásnak az, hogy a fent kifejtett elv az egyetemeken nagyrészt érvényesül, de az elemzések arra mutattak, hogy egyetemeink lehetőségeit a tudományos munkában nem kellően használjuk ki, holott fejlődésünk szempontjából az egyetemeken hatalmas tartalékok, szellemi erők, lehetőségek állnak rendelkezésünkre.

Mindezek következtében a vita egyértelműen azt állapította meg, hogy tudományos és kutatási életünk jövő fejlődésében a súlypontot a következő években az egyetemekre kell helyoznunk, az egyetemek kutatási lehetőségeinek, tartalékainak feltárása, a fejlesztés előttünk álló legsürgetőbb feladata az egyetemeknek mind anyagi, mind erkölcsi támogatása terén.

Félreértés ne essék, az elmondottak csupán a változás irányát jelölik és semmiképpen sem szabad ennek a változásnak arra vezetnie, hogy az egyetemek alapvető szerepét, feladatát megváltoztassa. A kutatási tevékenységek, amit az elemzések alapján az egyetemeken kétségtelenül helyes és szükséges növelni, elsődlegesen és mindenekelőtt az egyetem pedagógiai, szakembernevelési tevékenységét kell, hogy szolgálja, szocialista hazánk új szakembereinek képzése az, ami a fő feladat. Az egyetemi élet kutatási tevékenységének előtérbe helyezése ezt segíti, és lehetőség arra, hogy a fő feladat mellett növeljük egyetemeink szerepét a tudományos életben, a kutatásban.

Említettem hozzászólásom elején, hogy a gazdasági mechanizmus reformja az akadémiai intézetek, tehát az úgynevezett alapkutatások terén gyökeres változást nem hozott. A program kidolgozása során úgy véltük, hogy a közvetlen megrendelések kiterjesztése az alapkutatási intézményekre nem volna célravezető. Mégis felmerült az a gond és kritikai észrevétel, hogy az alapkutatási intézmények munkáját is — ha nem is pénzügyileg és rendelésekkel — kapcsoljuk jobban össze a társadalmi szükségletekkel, munkájuk igazodjék nagyobb

mértékben egész műszaki-tudományos életünk időszerű elméleti problémáinak megoldásához.

Az út, amelyen e kérdésben járni kívánunk, többértű. Egyrészt szükségesnek látszik az Akadémia szervezetének megfelelő reformja, átalakítása az új, megváltozott követelményeknek megfelelően, másrészt meg kell teremtenünk a lehetőségét, hogy az alapkutatási intézmények több országos kutatási célprogram rájuk eső részébe intenzíven bekapcsolódjanak és munkájuk szerkezetét az alaptudományok vonatkozásában ezeknek a célprogramoknak rendeljék alá.

Foglalkozott még a munka többek között a távlati kutatási terv kérdéseivel is. Mint ismeretes, Magyarországon jelenleg az országos távlati tudományos kutatási terv van érvényben, amely első kísérlet volt szocialista társadalmunkban távlati tudományos terv létrehozására. Úgy gondoljuk, hogy ez a terv betöltötte hivatását, lényeges hatással volt tudományos életünkre, és helyes irányban befolyásolta egész kutatási tevékenységünket.

Most szükségesnek látszik újabb és más jellegű terv kidolgozása. Tekintettel arra, hogy a távlati gazdasági terv 1970-től 1985-ig terjedő időszakot fog felölelni, az a vélemény alakult ki, hogy kutatási tervünk is ugyanezt az időszakot ölelje fel.

A terv módszertanában hasznosítani akarjuk mindazt a pozitív és negatív tapasztalatot, amit a jelenlegi távlati kutatási tervünk végrehajtása során szereztünk, s gyökeresen szeretnénk érvényesíteni mindazt, ami az új mechanizmus egész gazdasági rendjéből, logikájából következik.

Úgy gondoljuk, hogy ez a távlati terv kormányhatározatként és kötelező előírásaként csak országosan átfogó kutatási célprogramokat döntene el és határozná meg, amelyek pénzügyi ellátására a megfelelő anyagi alapokkal rendelkező kormányhatóságokat köteleznék, ezen túl csak irányelveket adna a tudományos kutatások fejlesztésének fő vonalaira. Részletkérdésben, egyes kutatási témákban nem élné a tervlebontás módszerével, hanem az új gazdasági mechanizmus logikájának megfelelően közvetett ösztönző eszközökkel hatna irányítólag kutatásainkra, ezek fejlődésére, és hadd tegyem hozzá, ami országunkban rendkívül fontos, a nemzetközi együttműködésre.

A kutatás szerepe és egyre meghatározottabb szerepe egész gazdasági műszaki életünkben, természetesen nem csupán a központi vezetés, a kormányzat ügye. Helyes most az alkalmat megragadni és állami vezető szerveinknek, vállalatainknak azt a tanácsot adni, hogy e kérdésben ne csak a felső szervek intézkedéseire várjanak, hanem saját munkájukban, fejlesztésükben is a kutatást, a kutatási tevékenység igénybevételét úgy tekintsék, mint a fejlődés növekvő és nélkülözhetetlen részét. Ez fejlődésünknek az az eleme, ami a gazdasági munkában előrelátást jelent, nemcsak néhány hónapra, egy, vagy esetleg két évre alapozva nem a termelést, a fejlődést, hanem hosszabb időtávlatban messzebb tekint a jövőbe, és ezért áldozatokat, anyagi áldozatokat is követel.

Tisztelt Országgyűlés, kedves Elvtársak! A fent vázolt munka folyamatban van és természetesen sokkal több részletkérdés feldolgozása is folyik, mint amiket most, e felszólalás keretében ismertetni tudtam. A munka a párt irányításával indult meg, s most egyre nagyobb mértékben bekapcsolódnak az állami szervek, minisztériumok, jogalkotó fórumok is. Az a terünk, hogy a széles vitában kidolgozott és kikristályosodott elveket a párt Központi Bizottsága a nyár folyamán megtárgyalja és az év második felében ennek alapulvételével megindul a gyakorlati, részletekbe menő jogalkotó, operatív tevékenység, ezen kérdések rendezésére.

Úgy gondolom, hogy most, amikor a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslatot tárgyaljuk, helyes, ha nemcsak konkrét részleteiről beszélünk, hanem vázoljuk és világossá tesszük országunk egész műszaki-tudományos kutatási tevékenységét is, a folyó munkákat, a változást és a perspektívát, és ebbe belehelyezve szemléljük az előttünk fekvő törvényjavaslatot.

Azt hiszem — és ebben minden bizonnyal nem állok egyedül —, hogy az előttünk fekvő törvényjavaslat egész szelleme, mondanivalója, illeszkedik programunkhoz, megfelel mindannak a változásnak, ami az elmúlt időben hazánkban a gazdaságirányítás terén végbement, alkalmazkodik a nemzetközi gyakorlathoz, a fejlődéshez, lehetővé teszi nemzetközi kapcsolataink gyorsabb növelését és megfelel azoknak a koncepcióknak, elveknek, amelyek lényegéről a felszólalásban megkíséreltem átfogó képet adni.

Szocializmust építő társadalmunkban növekvő és fejlődésünktől elválaszthatatlan a tudomány, a kutatás és a tudomány tervezése. Ez fejlődésünknek nemcsak nélkülözhetetlen része, hanem hajtóereje is a távlatok, a jövő megalapozása, biztosítéka. Hadd tegyem hozzá, ez a feladat nemcsak szükséges, de szép és felemelő is.

A törvényjavaslattal egyetértve, azt a tisztelt képviselő elvtársaknak elfogadásra javaslom. (Taps.)

ELNÖK: Szólásra következik dr. Guba Sándor képviselőtársunk.

DR. GUBA SÁNDOR: Tisztelt Országgyűlés! Tervezett felszólalásomban egy módosító javaslatot kívántam tenni, amelyet a miniszter elvtárs elfogadott és ő terjesztett elő. Ez úton szeretném megköszönni elfogadását és előterjesztését Kiss Árpád miniszter elvtársnak és dr. Dimény Imre miniszter elvtársnak, mert úgy vélem, hogy ennek a kiegészítésnek, ennek a módosításnak az állattenyésztés műszaki fejlesztése szempontjából a későbbiekben nagy jelentősége lesz.

Engedtessek meg ezzel kapcsolatban, hogy indokolásként néhány gondolatot elmondjak arról, miért vetődött fel a törvényjavaslatnak ilyen értelmű módosítása, tehát a növényfajták szabadalmi oltalmazásának az állatfajtákra történő kiterjesztése is. Az állatnemesítés nem új

keletű dolog, azonban itt is, mint szerte a műszaki életben, az utóbbi években, évtizedekben, egy pezsdülés észlelhető, ami elsősorban az állathibridfajták előállításában jelölhető meg. Ezek a korábbi fajtákénál sokkal nagyobb termelőképességű egyedek, amelyeket már szerte a világon megindítottak előállítani, illetőleg tenyészteni. Baromfihibridek ismeretesek külföldön, sőt, már hazánkban is, sertés hibridek előállítása is folyik, hazánkban is és külföldön is. Lényegében nem is lehetne jobb példát mondani annak alátámasztására, hogy milyen fontos a szabadalmi oltalom kiterjesztése ilyen vonatkozásban a mezőgazdaságra és ezen belül az állattenyésztésre, mint éppen ezek a hibridizálási tevékenységek.

Ezen túlmenően alátámasztja a törvényjavaslat módosítását ilyen értelemben az is, hogy a korábbiakban már hatályban van egy kormányrendelet, a 21/1968-as kormányrendelet, amely a fajták minősítésével foglalkozik. Ez a kormányrendelet mind a növény-, mind az állatfajtákra kiterjedő hatállyal rendelkezik, amennyiben a törvényjavaslat szerint is hatályban maradna továbbra is a kormányrendelet, kétségkívül ellentét állna fenn a kormányrendelet és a törvényjavaslat között. Ez is feloldódik ezzel a módosító javaslattal, illetőleg annak elfogadásával.

Mindezek után úgy vélem, hogy az ilyen értelmű kiterjesztése a szabadalmi oltalomnak az állatfajtákra is, kétségkívül a genetikával foglalkozó kutatók tevékenységét igen erősen serkenteni fogja, s meg fog indítani egy élénk nemzetközi áramlatot is, amelynek kétségtelesen a későbbiekben várható a gyümölcse is.

Engedtessek meg, hogy a módosító javaslalon túlmenően néhány egyéb gondolatot is elmondjak.

A törvényjavaslat 6. §. (3) bekezdésének a) pontja lehetőséget ad arra, hogy az emberi, illetve állati ételmezésre szolgáló termék előállítására irányuló eljárás szabadalmazható legyen. Megítélésem szerint ide tartoznak azok az agro-, illetőleg zootechnikai eljárások is, amelyek segítségével a termelés az új fajták mellett, illetve azokkal egyidejűleg igen jelentős mértékben növelhető. Ezeknek az agro-, illetve zootechnikai eljárásoknak az esetében az újdonság, a haladó jelleg, a műszaki jelleg, a gyakorlati alkalmazhatóság elbírálása igen nagy körültekintést igényel.

A növényi és állatfajták állami minősítését jelenleg az Országos Fajtaminősítő Intézet végzi. Célszerű lenne ennek a már meglévő és jól működő intézetnek hatáskörét az új agro- és zootechnikai eljárások állami minősítésére is kiterjeszteni.

Tisztelt Országgyűlés! Meggyőződésem, hogy a napirenden levő törvényjavaslat elfogadása nagy lendületet fog adni hazánkban az alkotókedv kibontakozásának és a műszaki fejlődésnek. A törvényjavaslat az új gazdaságirányítási rendszer hatékonyságának szempontjából is igen figyelemre méltó. Köztudomású, hogy a gazdaságirányítási rendszerünk egyik fontos pillére a fokozott műszaki fejlesztésre és általában a tudományos kutatás eredményeire

való nagyobb mértékű támaszkodás. Szeretnék a törvényjavaslattal összefüggésben utalni arra, hogy milyen anyagi lehetőségek állnak napjainkban a műszaki fejlesztés és általában a tudományos kutatás rendelkezésére. Engedjék meg, hogy ebben a vonatkozásban is a mezőgazdasággal foglalkozzam. A mezőgazdasági kutatásra hazánkban a tudományos kutatásra fordított alap 12 százaléka esik. Összehasonlításként megemlítem, hogy olyan iparilag fejlett országban, mint Belgium, 38 százalék, Japánban 20 százalék, vagy Hollandiában 15 százalék ez a részesedés. Ha a mezőgazdasági bruttó bevételre vonatkoztatjuk a mezőgazdasági kutatásra fordított összeget, akkor ez hazánkban 0,4 százalék, Hollandiában, Japánban, Angliában, az Amerikai Egyesült Államokban 1 százalék, Belgiumban 0,9 százalék, az NSZK-ban 0,7 százalék. Ha a mezőgazdaságunk viszonylagos elmaradottságának okait vizsgáljuk és fellendítésének lehetőségeit keressük, ezeken az arányokon feltétlenül változtatni kell és haladéktalanul növelni kell a mezőgazdasági műszaki fejlesztésre és a tudományos kutatásra fordított összegeket. Az állattenyésztési kutatásra fordított összeg a mezőgazdasági kutatásra fordított összegekben belül is igen kedvezőtlen. Néhány külföldi számot mondok annak vonatkozásában, hogy az állattenyésztésre és a növénytermesztésre fordított összeg milyen arányban áll. Franciaországban például, ha a növénytermesztést 1-nek vesszük, az állattenyésztés aránya 1:0,80-hoz, Angliában 1:1-hez. Hazánkban nem tudtam megfelelő számot ennek illusztrálására összehasonlításként találni, de köztudott, hogy a hazai mezőgazdasági kutatásokon belül az állattenyésztés aránya ennél — sajnos — jóval alacsonyabb. Ez arra utal, hogy bizonyos mértékű ellentmondás tapasztalható az állati termékek iránti belföldi és külföldi kereslet, valamint az ilyen irányú műszaki fejlesztés és tudományos kutatás anyagi feltételei között. Az állattenyésztési műszaki fejlesztés eddigi alárendelt voltát bizonyos mértékben az eddigiekben lehetett magyarázni azzal, hogy éppen az állattenyésztésben érnek meg a legnehezebben a hatékony műszaki fejlesztés lehetőségei. Ezzel egyidejűleg azonban ma már azt is tudomásul kell vennünk, hogy a táplálkozási igények nagymértékben az állati termékek irányában tolódtak el. Az állattenyésztés fokozottabb mértékű műszaki fejlesztésének igényeit az is alátámasztja, hogy egy ország mezőgazdaságának fejlettségét a többi között azzal is mérni lehet, hogy az állattenyésztés a mezőgazdaság bruttó termeléséből milyen arányban részesedik. Így például Dánia, Anglia, Svájc mezőgazdasági bruttó termelésének 80 százalék feletti hányadát, Hollandia, az NSZK, Ausztria mezőgazdasági bruttó termelésének 70 százalék feletti hányadát, Csehszlovákiában 50 százalék feletti hányadot ad az állattenyésztés. Hazánkban ez az arány 40 százalék körül van. Ez az arányszám különösen figyelemre méltó akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy ennek ellenére a mezőgazdasági exportból az állattenyésztés az elmúlt években 44—52 százalékban részesedett.

Befejezésül ismételten hangsúlyozni szeret-

ném, hogy az előttünk fekvő törvényjavaslatot nagyjelentőségűnek tartom. Szükséges azonban felhívni a figyelmet arra is, hogy éppen a megalkotandó törvény nagyobb hatékonysága érdekében többet kell áldozni a műszaki fejlesztés dotációjára. Feltétlenül szükség van arra is, hogy a műszaki fejlesztési alapok elosztását az arra illetékesek felülvizsgálják és a népgazdasági fontosságnak megfelelő arányos elosztásról gondoskodás történjék. (Taps.)

ELNÖK: Krasznai Károlyné képviselőtársunk következik szólásra.

KRASZNAI KÁROLYNÉ: Tisztelt Országgyűlés! Kedves Elvtársak! A törvényjavaslatot tanulmányozva és közben felmérve az e területen meglévő helyzetet, meg lehet állapítani, hogy a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló javaslat kidolgozása különösen időszerű és fontos feladat. Világos és egyértelmű rendezése fejlődésünk jelenlegi szakaszában az egész társadalom szempontjából, de az egyén szempontjából is parancsoló szükségszerűség. Külön érdeme a törvényjavaslatnak, hogy logikus, jól rendszerezett, magas színvonalú és a téma természetéből adódó nehézségek ellenére is világosan rögzíti az alapelveket.

A további méltatást nem tartom szükségesnek, hiszen ez a törvényjavaslat önmaga helyett is beszél és bízunk benne, hogy a gyakorlat is messzemenően igazolni fogja. Ezért inkább a lényegi részére térnék, mert egy-két kérdés nem elég világos előttem. Például a javaslat miért zár ki a szabadalmi oltalomból egyes találmányokat, mint például a vegyi úton előállított terméket?

A javaslat részletes indoklásában a 21. oldalon ugyan kitér ennek magyarázatára, de részemre ez nem megnyugtató. Gyógyszerek és élelmiszerek esetében az indoklást el lehet fogadni. Ezeket valóban ki lehet zárni, de a terület rendkívül széles. Példaként gondoljunk csak a műanyag, a gumi, és egyéb iparágakra is, amelyek számtalan új anyaggal jelentkeznek.

Hadd indokoljam a felvetett problémát néhány észrevétellel. Először: több olyan ország van — iparilag fejlettek is — ahol az úgyszemint anyag-találmányok szabadalom tárgyát képezik. Másodszor: ipari fejlődésünk jelenlegi szakaszában nem lenne-e helyes a szabadalmi oltalmat, ha nem is véglegesen, de esetleg öt-évi próbaidőre az anyagok egyes területeire kiterjeszteni abból a célból, hogy a szellemi értékek sokasodása és gyors értékesülése az egész társadalom javára dinamikus lendületet kapjon? Bizonyára léteznek olyan szabályozók, ha nincsenek, akkor pedig létesíteni lehet, hogy e kérdésben ne a részletes indoklásban kifejtett negatívumok, hanem a társadalmi összérdek érvényesüljön elsősorban. Harmadszor: a tudományos-technikai forradalom jelenlegi szakaszában, amikor az emberi munka kimeríthetetlen szellemi kincsestárából naponta száz és száz új, önálló, vagy meglévőkből kombinált új anyag kerül ki, indokolt-e a szabadalmazás teljes megtagadása ezen a területen? És végül, ha végignézzük elsősorban a kémiai tárgyú szabá-

dalmakat, akkor megállapíthatjuk, hogy ezek jelentős része „anyagszabadalom”. A munka eredménye egy új anyag előállítása. Mivel azonban csak eljárást lehet szabadalmaztatni, ezek úgy jelennek meg, mint eljárási szabadalmak.

Amennyiben felvetésemre részletes és meggyőző választ kapok, elállok attól, hogy kérdésem javaslatként szerepeljen. Tekintettel arra, hogy ilyen természetű törvény alkotásával ritkán foglalkozik az Országgyűlés, megragadom az alkalmat, hogy egy, a témával szorosán összefüggő, de jelenleg az anyagban nem szereplő kérdéssel kapcsolatban javaslatot tegyek. Szükségesnek tartom, hogy az OMFB és az OTH, a gyártási eljárások, idegen szóval know how alkalmazásával kapcsolatos kérdésekkel foglalkozzon, és ha szükségét látják, akkor e tárgyban törvény alkotását igényeljük. Indoklás: a gyártási eljárás az adott társadalom szellemi értékeinek az újabb időben a találmányokkal mondhatni egyenértékű részét képezi. A gyártási eljárás a szabadalomnak nem ellentéte, sokkal inkább annak értékes kiegészítője. Ezért indokolt lenne ezt is az iparjogvédelem fogalmához kapcsolni, mégpedig a szó legtágabb értelmében. Tévedés lenne azt hinni, hogy a korszerű technika gyártmányai szempontjából a know how szerepe a találmány megvalósításában merül ki, és csak a találmány folyamánként van rá szükség. A know how ezenkívül, sőt, elsősorban a találmány előtti fázisban is szerephez jut. Nem a találmány van előbb és a kísérletezés később, hanem a megvalósított találmány alkalmazásba vételének valamennyi fázisában a szakemberek vizsgálják azokat az új elgondolásokat, amelyekkel a műszaki eljárást meg lehet valósítani. A gyártási eljárások alkalmazásával, felhasználásával kapcsolatos rendszabályok megalkotása terén több országban már jelentős lépések történtek. Kérem, ez irányú észrevételemet vegyék figyelembe.

Egy javaslatom lenne a törvényjavaslatához. A szabadalomról szóló törvény színvonalas kidolgozása és eredményes megvalósítása e kérdés alapvető és legfontosabb része. Ugyanakkor a termelő egységek és egyének által kidolgozott új szellemi értékek módszeres feltárása és az egész társadalom szolgálatába állítása is különös fontossággal bír. A korszerű iparjogvédelem a képzett szakemberek alacsony száma miatt még egészen nagy vállalatoknál is alacsony fokon áll, vagy teljesen hiányzik. A gazdaságirányítás új rendszere ezen a területen jelentős eredményeket mutat máris, de sajnos, ez még nem teljes mértékben kielégítő. A gazdasági és műszaki vezetők egy része máig sem ismerte fel az iparjogvédelem jelentőségét, nem szervezte meg vállalatán belül megfelelően az iparjogvédelmet, és nem hasznosítja a fáradságos munkával és jelentős költséggel kiképzett közép-kaderek nagy többségének szaktudását. Így jelentős károk keletkeznek.

Javasolom, hogy az OTH gondoskodjék iparjogvédelmi szakemberek tömeges kiképzéséről. Ma már erre a lehetőség adva van, hiszen valamennyi iparágunkban jelentős számban dolgoznak jól képzett, nagy gyakorlattal bíró

műszakiak és jogászok. A vállalati önállóság megsértése nélkül, úgy gondolom, lehetséges az ösztársadalom érdekében kiindulva meggondolni, hogy a vállalatok egy részét — bizonyos termelési érték felett — felügyeleti szerveik köteleznék iparjogvédelmi szakemberek alkalmazására. Köszönöm a figyelmet. (Taps.)

ELNÖK: Szólásra következik Jazbinsek Vilmos képviselőtársunk.

JAZBINSEK VILMOS: Igen tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Képviselőtársaim! Felszólásomban a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslatra kívánok néhány mondatban reflektálni. Hangsúlyozom, hogy részt vettem a jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint az ipari bizottság együttes ülésén. Mint műszaki ember, elbeszélgettem olyan műszakiakkal, akik a találmányok ügyében érdekeltek, akik a régi törvényt, amennyire lehet, megismerték és az újról véleményt mondtak.

Magam is egyetértek a törvényjavaslat indokolásával. Úgy érzem, a törvény megalkotása ugyancsak egy lépés ahhoz, hogy a jogalkotás megváltozott társadalmi-gazdasági rendszerünkhöz, a gyakorlati élethez igazodjék. Azért mondtam, hogy ez is egy lépés, mert egyetértek a dr. Korom igazságügyminiszter elvtársától a képviselők részére megküldött „A jogalkotás és a jogalkalmazás időszzerű kérdései” című vázlatban felvetettekkel. Igen sok törvényünk régi, a mai sajátos, megváltozott helyzetet nem tükrözi, egyes pontjai már elavultak, gátolják a fejlődést, és nagyon sok dolgozónak bosszúságot, de bizonytalanságot is okoznak. A törvényjavaslat — helyesen — azt a célt szolgálja, hogy szocialista államunkban tömegmértékűvé tegye a műszaki színvonal fejlesztését szolgáló újító és feltalálói mozgalmat, biztosítsa és elismerje az alkotó emberek anyagi megbecsülését.

A törvény gondol az egyén, a szocialista kollektívák, intézmények, vállalatok érdekeltiségére is. Gondol a versenyben álló vállalatoknak a műszaki fejlődést előmozdító versenyére. Egy mondatban összefoglalva: a törvényjavaslat célja helyes, elősegíteni, meggyorsítani az anyagi bázis megteremtését a magasabb élet-színvonal eléréséhez. E törvényjavaslat közvetlenül kevés embert érint, annak ellenére, hogy feltaláló lehet bárki, mégis jelentősnek tartom.

Az előbbieken már említettem, hogy részt vettem a közös bizottsági vitán. Megragadta figyelmemet dr. Mátay képviselőtársam felvetése, hogy magas szintű, jelentős találmány esetén mondja ki a törvény, hogy azt a feltalálóról nevezzük el. Egyetértek dr. Kiss Árpád miniszter elvtárral: hogy ne vegyük ezt a törvénybe. Ha a találmány olyan, a társadalom ezt úgyis magáévá teszi. Van nekünk Kandó-mozdonyunk, Heller-féle hűtőtornyunk, Ajtai-féle fejtő-, Kóta-féle rakodógépünk, s lehetne még tovább sorolni. Megoldható anélkül, hogy azt törvényileg szabályoztuk volna. Gazdasági téren minden bizonnyal ártanánk népgazdaságunknak.

A szolgálati találmányra vonatkozóan sok

vita merült fel. Egyetértek az indoklással. Azé legyen a találmány elsődleges joga, aki finanszírozta azt. Mégis szükségesnek tartom, hogy a végrehajtási utasítás mondja ki, hogy egy-egy találmányért mi jár a feltalálónak. Ne majd minden esetben a bíróság döntse el, hogy megnyit kell fizetni a vállalatnak. Gyakorlatból mondom, hogy egy-egy újításnál a kifizetési kulcsszám megállapítása attól függ, hogy a gazdasági kalkuláció magas-e, vagy alacsony? Biztosítsunk a feltalálóknak előre olyan ösztönző lehetőséget, amelyért érdemes tevékenykedni. Kerüljük el a későbbi felesleges tortúrákat. A gyakorlati életben fellelhető visszaélések miatt van aggodalom e szakasznál, ezért szeretnénk e kérdés végleges rendezését biztosítottak látni. Ne legyen nyitott kapu.

A 11. § 3. bekezdése kimondja, hogy a szabadalmazható köteles a találmányt a népgazdaság szükségleteinek megfelelő módon és mértékben hasznosítani, vagy arra másnak engedélyt adni. Ha nem, kényszerengedélyt lehet adni. Ez helyes! De, ha jó a találmány és a feltaláló mindent megtesz, és mégsem hasznosítják? Lehet, hogy azért, mert nem vett be olyant társnak, akinek nagy az összeköttetése? Ilyen gondolataim voltak, amikor a tv-ben láttam a „Nehéz emberek” című filmet, de több esetet lehetett olvasni az újságokban is: Ne a külföld vegye csak észre a jó találmányokat, vegyük észre mi is és alkalmazzuk, vezessük be. A találmányokkal való ilyenfajta visszaélés legyen büntetendő cselekmény. Ne a feltaláló holta után ismerjük el eredményeit!

A végrehajtási utasításban mondjuk ki: ha a találmány gazdaságilag hasznos, előnyös, a szakágak gondoskodjanak annak hasznosításáról, értékesítéséről. A hanglemezeket, a színműveket sem a szerzők árusítják.

A 12 § 1. bekezdése a végleges szabadalmi oltalmat 20 évben szabja meg. Ne haragudjanak a szerző képviselőtársak, de az ország szerzői sem, ha azt mondom, hogy a szerzői jogvédelem miért 50 év? Jó lenne a kettőt közelebb hozni egymáshoz. Nem azt akarom vitatni, melyik munka nagyobb értékű. Egy-egy műszaki találmány, szabadalom is lehet a társadalomra olyan hasznos, mint egy jó táncdal vagy regény, de sorolhatnám a műveket tovább. (Taps.) Ezen kérdés megállapításánál talán nem kellene ragaszkodni mereven külföldhöz.

A 43. § 2. bekezdése kimondja: ugyanazon a napon érkezett bejelentések elsőbbségét az iktató sorszáma határozza meg. Így az iktatóra lesz bízva, hogy melyik találmánynak adjon elsőbbségi jogot, ki lesz számára a kedvesebb. Úgy érzem, az életben igen kevés azonos két találmány fog egy postával beérkezni a Találmányi Hivatalba, de mégis a végrehajtási utasítás mondja ki, hogy a postai feladás időpontja legyen ilyenkor az elsőbbséget meghatározó iktatószám.

A 48. § 5. bekezdése kimondja az érdemi vizsgálat lefolytatásának módját. A § 2. bekezdése kimondja: ha a Találmányi Hivatal a kitűzött határidő elteltével nem kapja meg a hiánypótlást stb., a találmányt el kell utasítani. Ez helyes. De jó lenne meghatározni azt is, ha nem is tör-

vénybe foglalni, hogy a Találmányi Hivatal mennyi idő után köteles az elfogadási nyilatkozatot megadni. Az egyik feltalálóval elbeszélgetve, úgy érzem, jogos a felvetése, hogy ne 4 év után kapjon elutasító választ. A műszaki fejlődés üteme is megkívánja a gyorsabb ügyintézkedést. Hangsúlyozom: tudom, hogy egy találmány kiértékelése, elfogadása nem egyszerű dolog, de ez az idő mégiscsak túlzott.

Az 51. § 4. bekezdése, továbbá az 54. § 4. bekezdése a költségek viselésére a vesztes feleket kötelezi. Gondolom, a költségek megfizetése bírósági úton hajtható végre. Helyeslem e rendelkezést. Remélem, a költségekben a tanúknak járó költséget is a vesztes félnek kell megfizetni. Jó lenne ilyen kérdésekben egyéb téren is előbbre lépni.

A magam részéről nem tartom helyesnek, hogy bírósági tanúkihallgatásoknál a vállalatnak kell megfizetni a tanú részére a műszakbért, azaz a költségek nagyobb részét. Ha a vesztes félnek kellene ezt mindenkor fizetni és nem a „dolgozóknak”, kevesebb lenne a válásnál stb. bírósági tárgyaláson felvonultatott tanúk száma. Úgy érzem, hogy itt nem kell hangsúlyoznom, hogy minden ilyen bérköltség azokat is terheli, akik tisztességesen dolgoznak.

Tisztelt Országgyűlés! Lehet, hogy rosszul értelmezem a törvényességi óvásról szóló 65. §-t, amely kimondja, hogy az óvás folytán a szabadalom megadását elutasító, megszűnését megállapító, megsemmisítő vagy korlátozó végzést hatályon kívül helyezni nem lehet, és a Legfelsőbb Bíróság csupán a törvénytörés megállapítására szorítkozik. Ha a törvénytörés fennáll, a Legfelsőbb Bíróság ez esetben nem utasíthat újabb döntésre? Furcsának tartom, hogy a Legfelsőbb Bíróság csak megállapításra szorítkozik és nem dönt. Tudom, hogy a Legfelsőbb Bíróságtól nem kívánhatjuk, hogy több lépcsőben megvizsgálja műszaki szakértői véleményt felülvizsgáljon és azt módosítsa, de ha már a kérdés odakerül, döntsön is.

Igen tisztelt Országgyűlés! Elnézést kérek, hogy néhány kérdést a magam módján vetettem fel. Tettem ezt azért, mert a beszélgetések alkalmával kételyként vetődtek fel, de a magam véleményét is tükrözik. Nem kívánom a törvényjavaslat egyes paragrafusainak módosítását, de amennyiben illetékes szerveink gondolataim egyes pontjaival egyetértenek, kérem, vegyék figyelembe esetleg a végrehajtási utasításban. Nem hallgathatom el, hogy rendkívül örülök annak, hogy e törvény is úgy készült, hogy mélyrehatóan figyelembe vették a bizottságok javaslatát. A törvényjavaslat egyes szakaszainak többszöri átdolgozása biztosíték lesz arra, hogy jó törvényt alkossunk. A törvényjavaslatban benne van a mi véleményünk, módosító javaslatunk.

A törvényjavaslatot jónak tartom, elfogadom és tisztelt Képviselőtársaimnak elfogadásra javaslom. (Taps.)

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! A törvényjavaslatához több képviselőtársunk nem jelentkezett szólásra. Ezért a vitát bezárom. Az ülést 20 percre felfüggesztem.

(Szület: 18.10.—18.10.—)

Elnök: DR. BERESZTÓCZY MIKLÓS)

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Tanácskozá-
sunkat folytatjuk. Kiss Árpád, az Országos Mű-
szaki Fejlesztési Bizottság elnöke kíván válaszolni
a vitában elhangzott felszólalásokra.

KISS ÁRPÁD: Tisztelt Országgyűlés!

Elsősorban szeretném megköszönni mind-
azon támogatást, amelynek eredményeként a ta-
lálmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvény-
javaslat az önk megállapítása szerint rendkívül
jónak sikerült és nemzetközi összehasonlítás
szempontjából is haladónak minősíthető. Az elő-
készítő munka egyes részleteiről szeretném tájé-
koztatni a tisztelt képviselő elvtársakat. Szeret-
nék rámutatni arra, hogy milyen alkotójellegű
lehet ilyen előkészítés során azoknak a tudomá-
nyos területen is dolgozó képviselő elvtársaknak
a segítőkészsége, akik a tárgykörben még válasz-
tók véleményét is kikérik.

A szakmai előkészítő bizottságok a genetikai
munka elismerésének, eredményei védelmének
területén a növénygenetikai eredmények és ta-
lálmányok szabadalmi oltalmáig jutottak el mint
szükségességig. Ezt követően az összevont bizott-
sági ülésen, és írásban is kaptunk olyan javasla-
tokat, amelyek felhívták a figyelmet arra, hogy
nem lenne helyes a genetikai tudományos terü-
letekről az állatgenetikai munka eredményeinek
szabadalmi oltalmát a törvényjavaslatból ki-
hagyni.

A munka olyan élénk volt az előkészítés so-
rán, hogy a végleges megállapodást ma 10 óra 29
perckor tudtuk mélyreható vitákön előkészíteni
és létrehozni. Hogy elég nagy jósfokokkal sike-
rült ez, az abból is következtethető, hogy a szü-
netben az Országgyűlés jogi, igazgatási és igaz-
ságügyi bizottsága, valamint ipari bizottsága kö-
zös ülést tartott, és felhatalmazott, illetve felkért
arra, hogy a bizottság határozatát közöljem a
tisztelt Országgyűléssel. A képviselők javaslata
alapján létrejött azon törvényjavaslat-módosítás,
amelyet expozéban is előterjesztettem, s írás-
ban kinyomtatva a képviselő elvtársakhoz eljut-
tatott az iroda, a közös bizottsági ülésen teljes
egyetértésre talált. Javasolja a közös bizottság,
hogy az Országgyűlés a módosításokat fogadja el.

Véleményem szerint ezzel nem csupán a ha-
zánkban egyre nagyobb lendületet és haladást el-
ért genetikai munka és genetikai kutatások mű-
velőinek elismerését és ösztönzését értük el, ha-
nem ezzel a törvényjavaslatot — vagy ha a kép-
viselő elvtársak törvényerőre emelik, a törvényt
— világviszonylatban is egyik leghaladottabbnak
alkothatjuk meg.

A szakértői előkészítő munka során azért
foglalkoztunk csupán a növénygenetikai munka
eredményeinek szabadalmi oltalmával, mert a
Párisi Uniós Egyezmény államai közül már több
mint 10 intézkedett törvényében a növényfajtak
oltalmáról. A Párisi Uniós Egyezmény országai
közül tudomásunk szerint csak kettő iktatta tör-
vényei közé az állatgenetikai kutatási tevékeny-
ség eredményeinek, a találmányoknak az oltal-
mát, további két ország, amelynek talán a jog-

rendszere különbözik a mienktől, bizonyos for-
mákban, elismeri e találmányokat. Most olyan
fejlődés várható, hogy a közeljövőben, három-öt
éven belül a Párisi Uniós Egyezményben levő or-
szágok egyre nagyobb része fogja az állatfajtak
szabadalmi oltalmára vonatkozó kiegészítéseket
törvényeibe felvenni.

Ebből eredően utalok arra a következtetésre,
hogy az állatgenetikai munkák, mint eredmények
oltalmára vonatkozó kiegészítésekkel a mi tör-
vényjavaslatunk világviszonylatban is rendkívül
progresszív. Legjobb tudomásom szerint Magyar-
ország lenne a harmadik ország, amely az állat-
genetikai munkák, eredmények ilyen védelmét
biztosítja.

A továbbiakban azért is szeretném megkö-
szönni a képviselő elvtársaknak az előkészítő
munka során tanúsított rendkívüli aktivitását,
mert ezzel hozzájárultak a magyarországi tudomá-
nyos műszaki fejlődés meggyorsításához is.

Szeretném megvilágítani, hogy miért. A tu-
dományos technikai forradalom azon jellegzetes
vonását, hogy a tudomány termelőerővé válik,
úgy értelmezzük és a gyakorlatban úgy dolgo-
zunk, hogy az új tudományos eredmények létre-
hozására fordított anyagi eszközök többszörösen
megtérüljenek azáltal, hogy a szükségletek kielé-
gítéséhez tartozó technológiai megvalósítási for-
mák modernizálódnak, hogy a jövőben a szük-
ségletek kielégítése kisebb ráfordítási költségek-
kel is biztosítható legyen.

A nemzetközi vizsgálatok és a magyar ta-
pasztalati adatok alapján állítani lehet, sőt nagy
valószínűséggel az a törvényszerűség, hogy a ter-
mékek előállításai költségeiben minél jobban nö-
vekszik a szellemi munkahányad, annál bizto-
sabb, hogy a következő időszakban az ezen szük-
ségletek kielégítéséhez tartozó ráfordítási költsé-
gek csökkennek. Miután ez a folyamat törvény-
szerű, ebből azt a következtetést lehet levonni,
hogy mindazon intézkedések, amelyek a ma-
gyarországi intézeteket, vállalatokat arra ösztön-
zik, hogy nyereségükből minél nagyobb hánya-
dot fordítsanak kutatási és fejlesztési tevékeny-
ségre, azt eredményezik, hogy Magyarországon a
technikai-tudományos fejlődés meggyorsulván,
meggyorsíthatjuk hazánkban a szocializmus épí-
tésének ütemét is. Márpedig az a javaslat, ame-
lyet remélhetően az Országgyűlés megszavaz,
hogy ugyanis a szolgálati találmányok esetében
mindenkor biztosítható lesz, hogy egy-egy vál-
lalat tudományos-kutatási tevékenységre fordít-
ott költségei a vállalati eredményekben realizá-
lódjanak, minden vállalati igazgatót arra fog
ösztönözni, hogy a vállalat nyereségének ki-
alakítását az előtte levő időszakra, a tárgyidő-
szakban befektetett tudományos kutatással moz-
dítsa elő. Ha minden vállalatot erre ösztönzünk
és az ilyen jellegű tevékenységek integrálódnak,
akkor ezzel együtt az ország építésének meg-
gyorsítását is szolgálhatjuk.

A másik tényező, amellyel az előkészítési
munkában nem csupán a törvény jósfokának,
hanem az ország haladásának ügyét is szolgáltuk,
az, hogy amint Ajtai elvtárs említette, az ország
nemzeti jövedelmének 2,3 százalékát kutatásra
fordítja. Ez a hányad kibírja az összehasonlítást

a nyugat-európai országokkal. A probléma csak az, hogy mi kis ország vagyunk, jelenleg még nem túl nagy nemzeti jövedelemmel rendelkezünk. Ebből következően a korábbi időszakban a tudományos-kutatási tevékenységben kialakult autarchia szükségszerűen lemaradást eredményezett. Magyarországon az alacsonyabb jövedelem és kis méreteink miatt a kutatásra és fejlesztésre fordítható összegek volumenben nem bírják el az összehasonlítást a nagyobb nyugat-európai országokkal.

Ezen is segít a törvényjavaslat, azáltal, hogy a nemzetközi kritériumoknak mindenképpen megfelelnek, sőt mint említettem, bizonyos értelemben progresszívebb lesz sok nyugati ország szabadalmi törvényénél. Arra irányuló törekvéseinket, hogy bekapcsolódjunk a nemzetközi tudományos életbe, azzal is elősegíti, hogy nyugati partnereink érdekelték legyenek, találmányaik magyarországi szabadalmi oltalmának igénylésében. Ebből viszont az következik, hogy ez a bekapcsolódás intenzitását növeli.

Természetes, hogy az ország tudományos-gazdasági fejlődésében rendkívül nagy és elsődleges szerepe van a szocialista országokkal történő együttműködésnek és azon belül különösen a Szovjetunió tudományos műszaki tevékenységével történő kooperációnak. Erről most csak azért nem beszéltem, mert a szocialista országok közötti tudományos, műszaki együttműködést és különösen a Szovjetunióval kialakult tudományos, technikai együttműködést egészen más elvek alapján, a szocialista együttműködési elvek alapján alakítottuk ki, és ezek az elmúlt 15–20 év alatt rendkívüli módon fejlődtek, s ma is megnyugtatóan és nagy ütemben fejlődőben vannak. E téren is folyamatban van bizonyos új módszerek kialakulása.

Azért beszéltem kiegészítésként a szabadalmi törvénynek arról a várt hatásáról, hogy a nyugati országokkal való kontaktust segíti előmozdítani, mert nagyméretű volt elmaradásunk a korábbi időszakban kialakított elzárkózásunk következtében.

Nehogy félreértés történjék, a szocialista országokkal, s különösképpen a Szovjetunióval a tudományos, műszaki együttműködés rendkívüli eredményeket hozott az ország iparának, hozzájárult tudományos tevékenységének megalapozásához. A jelenlegi szakaszban olyan a jellege, hogy egyre nagyobb és több területen, az integráció jegyében, fontos tudományos, műszaki együttműködéssel járul hozzá a magyar tudományos élet fejlődésének a meggyorsításához.

A harmadik ilyen kérdés, amely az egész fejlődés szempontjából nagy jelentőségű, az, hogy Magyarországon a korábbi időszakban — ha megengedik, arra nem térek ki, hogy miért — elhanyagoltuk a biológiai kutatásokat. A tudományos kutatási munka általános fejlődéséhez képest a biológiai kutatások jelentős mértékben elmaradtak. Ennek felismerése után az Akadémia, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, valamint az OMFB kutatási anyagi eszközeinek nagy részét e lemaradás behozására fordítja immár évek óta. Nagy jelentősége van azonban annak, hogy a biológiai munka, és azon belül is különösen az állatgenetikai munka elis-

meretése révén, amit a törvény kiegészítő részei tartalmaznak, ennek a tudományterületnek, az állatgenetikának a művelői ösztönzést kapnak majd, s én ebben a pillanatban ezt, tehát ezt a politikai hatást nagyobb jelentőségűnek tartom, mint azt, amit a közeli években a materiális megvalósulás terén várni lehet.

Ezeket az indoklásokat azért fejtettem ki, hogy még egyszer megköszönve a segítő munkát, rámutassak, hogy nem csupán a törvényjavaslatot sikerült progresszívvé, haladóvá tenni, hanem ezen keresztül a magyar tudományos, műszaki élet meggyorsításához is hozzájárultak mindazok a képviselő elvtársak, akik a törvény előkészítése során szívesek voltak segíteni.

Ha megengedik, most áttérnék a vitában elhangzott egyes módosító javaslatokra.

Javasolom, hogy dr. Varga Pálné elvtársnőnek azt a javaslatát, amely a 66. § kiegészítésére vonatkozott, az Országgyűlés fogadja el, mert annak beiktatása, vagyis, hogy az előhasználati joggal kapcsolatos eljárások is belekerülnek a 66. §-ba, sok félreértés kiküszöbölését eredményezi.

A 30. § C) pontjához tett javaslattal kapcsolatban az az ajánlásom, hogy ezt az Országgyűlés a következő indokolás alapján ne tegye magáévá. Itt arról van szó, hogy a szabadalmi oltalomról a szabadalom tulajdonosa visszamenő hatállyal lemondhat-e vagy sem. Nem túlzottan lényeges kérdés, de ha ezt törölnénk, sok és felesleges bürokratikus eljárás válnék szükségessé. Miért? Mert ha egy szabadalmi oltalommal bíró szabadalmas megállapítja, hogy a korábbi időszakban, amikor megkapta az oltalmat, valamilyen oknál fogva erre nem volt jogosult, akkor a megsemmisítést peres eljárással kell lefolytatni. De ha maga a szabadalmas is belátja, hogy jogosulatlan volt, akkor a peres eljárások feleslegessé tétele érdekében indokolt, hogy visszamenő hatállyal mondhasson le a szabadalmi oltalomról.

Félreértések elkerülése végett: ez nem azt jelenti, hogy ha időközben, a visszamenő hatály és a tárgyidőszak között valamilyen anyagi vagy egyéb következményekkel járó terhek alakultak ki a szabadalmasra, ezek alól is mentesül. Csak a szabadalmi oltalomról mondhatna le, ha közben a szabadalmas valamilyen anyagi vagy egyéb terhelést kapott vagy szerződéseket kötött, ezek alól az oltalom megszűnése nem mentesíti. Ennek alapján javasolom, hogy a módosítási indítványtól tekintsenek el. Ezt az indokolást egyébként a bizottsági ülésen dr. Varga Pálné elvtársnő is elfogadta. Ezzel erősítem meg indítványomat.

Krasznai Károlyné elvtársnő választ kért arra, hogy a javaslat miért zárja ki az oltalomból a vegyi úton előállított termékeket. Magyarországnak különleges érdeke fűződik ahhoz, hogy különböző eljárásokkal előállítható termékek szabadalmát ne adja meg. Ezt a jogot törvényükbe csak azok az országok illeszthetik be, amelyek biztosak abban, hogy nagy tudományos kapacitásuk révén nagymértékben valószínűsíthető, hogy új termékeket mindig ők találnak fel. Ha tudniillik mi ezt a jogot megadnánk, akkor nem lenne lehetséges, hogy egy más jellegű eljárással — amiben mi elég gyakorlottak vagyunk — ugyanazokat a termékeket társadalmi céljaink

kielégítésére termelhessek. Ezért különleges érdekek fűződnek ahhoz, hogy ezt ne adjuk meg. Megjegyzem, hogy a hozzánk hasonlóan közepesen fejlett országok egyike sem adja meg. Ezt azok az országok iktatják törvénybe, amelyek nagy tudományos kapacitásuk révén nagy valószínűséggel produkálhatnak ilyen új termékeket.

A gyártási eljárásra vonatkozó szabadalmat megadjuk. Arról van szó, hogy az egyik eljárásra vonatkozó szabadalmat, amire a külföldi oltalmat kért, megadjuk. Lehet, hogy ugyanazt a terméket másik eljárással, mégpedig szabadalomképes eljárással mi is elő tudjuk állítani.

Gyógyszeripari területen van pl. ilyen jelenség. Csak tájékoztatásul és esetleg pihenőként elmondom, hogy a gyógyszerekre nem csak humán indokolással nem adunk szabadalmat. Egy új gyógyszer vegyi képletét meg lehet alkotni, de abból társadalmi célt kielégíteni még nem lehet, csak ha valaki megalkotja azt a termelési folyamatot is, amellyel a terméket létre lehet hozni. Elmondhatok egy esetet. Egy nyugati cég egy kombinációs gyógyszerképletet akart védetni, amennyiben védelmi igénypontjai közé leírta még, hogy az egész képletben melyik helyre még mit, milyen elemet lehet behelyettesíteni. A szakemberek megvizsgálták a dolgot, és kiderült, hogy a vállalat ez esetben körülbelül hárommillió alapszintézist blokkolt volna le, amelyből az emberiség eddig körülbelül kettőt ismer. Szóval a következő 20—25 évre teljesen monopolizálta volna a helyzetet, mert ezzel a kombinatív eljárással a következő húsz vagy tizenöt évben létrejövő új szintézisekre is monopóliumot kapott volna.

Ha gyártási eljárásra kér valaki oltalmat, akkor megadjuk, és ez esetben azzal a gyártási eljárással azt a terméket előállítani nem szabad.

Azt hiszem, a javaslati részt le is zárhatom. Nagyon röviden szeretnék egy pár felszólalásra — ha megengedik —, akkor is reflektálni, amelyek már nem a törvényjavaslat módosítására vonatkoznak.

A know how kérdéssel azért javaslok, hogy ne foglalkozzunk. A know how tulajdonképpen olyan ismeretanyag, amely a nemzetközi forgalomban áruként szerepel, műszaki eljárásra vonatkozó mélyreható technológiai és egyéb ismeretanyagot tartalmaz. A know how-kat rendszerint titokként kezelik. Egy másik értelmezés szerint a know how olyan eljárás, amit nem tettek közzé, és nem ismert mások által. Ezért sajátos jellegére tekintettel azt javaslok, hagyjuk ki a know how kategóriáját a találmányok szabadalmi oltalmának törvényi rendezéséből.

Olyan elgondolás is elhangzott, hogy ha valamely találmány hasznos, valamilyen módon annak alkalmazását tegyük kötelezővé. Az új gazdaságirányítási rendszerünkben — és ezt én helyeslem — kötelezővé tenni nem lehet egy eljárás alkalmazásba vételét. Azért nem, mert akkor ezzel az egész új gazdaságirányítási rendszer alapjait döntենék meg, amennyiben nem a vállalati igazgató döntene abban, hogy a vállalat területén milyen eljárással, milyen terméket stb. gyártanak és alkalmaznak. Ez esetben megoldná az egész ösztönzési rendszer, mert ha egy vállalatot köteleznénk valamilyen termék termelésére

vagy eljárás alkalmazására, minden felelősség alól mentesülne a vállalatvezetés, mint kollektíva, s az anyagi felelősség arra hárulna, aki kívülről kötelezővé tette az eljárás alkalmazását. De arra a változásra mindenképpen számítani lehet, hogy a rentabilitásra törekvő vállalatok a hasznos találmányokat mindenképpen saját érdekük és társadalmi érdek szempontjából alkalmazni fogják.

Úgy mondtam, hogy várható, inkább úgy mondanám, törvényszerű lesz ez, mert aki ezt nem teszi, rövidesen úgyis tönkremegy. Kicsik a magyar és a nemzetközi tudományos-technikai fejlődési versenyből, és csak pillanatnyilag teheti meg, hogy a hasznos újat nem alkalmazza, de hosszú éveken keresztül ezt már nem teheti. Ezért nem is lenne indokolt nagyon törni a fejünket olyan hatósági előírásokon, melyek szerint találmányok kötelező alkalmazását íránk elő.

Felmerült az az aggodalom, hogy az oltalom időtartama húsz évre szól a törvényjavaslat szerint, míg a szerzői jog területén hosszabb időre. Ennek a húsz évről az elfogadását elsősorban a nemzetközi kölcsönösség alapján ajánlom. Az Unió Egyezmény országai általában húsz évben határozzák meg az oltalom tartamát. Főleg ez az indok. De meg tudom indokolni más oldalról is. Azzal tudniillik, hogy olyan mértékű vagy olyan ütemű korunkban a tudományos-technikai fejlődés, hogy a szabadalmak túlnyomó többsége még a húsz évet sem éri meg. Tehát kicsit elméleti jellege volna a meghosszabbításnak, mert — ezt ugyan megvizsgálni nem tudtam, de — túlnyomó többsége a találmányoknak a húsz évet sem éri meg, hanem önmagától szépen erkölcsileg elavul, mégpedig azért, hogy ugyanazon társadalmi cél megvalósítási területére valamilyen új tudományos eredmény kezd behatolni, átveszi a szerepkört, és a régi gyakorlatilag megsemmisül.

A 43. § (2) bekezdését, azt hiszem, nem lenne célszerű módosítani. A bejelentések elsőbbségére postai úton garanciát adni nem lehet, mert igénybejelentés történhet egyszerűen a hivatal felkeresésével is stb. Tulajdonképpen az elsőbbséget az garantálja, hogy az Országos Találmányi Hivatalban egyszerűen nem lehet a bejelentéseket sem antdatálni, sem másképp más időpontra iktatni, mert gépesített rendszer van ott, amely a bejelentési elsőbbséget biztonsággal tisztázza.

Törvényben annak az előírását sem lehetne ajánlani, hogy elutasításra a Találmányi Hivatal kötelezően vállaljon válaszadási időpontot. Jellegeként nagyon különböző tudniillik a válaszadás lehetséges időtartama. Például halasztott eljárások esetén lehetséges, hogy rendkívül bonyolult nemzetközi munka alapján elég hosszú időbe telik az újdonság megállapítása, vagy a haladó jelleg megállapítása stb. Inkább operatív igazgatási rendelkezéssel lehetne elérni, hogy a szükségesnél ne legyen hosszabb a válaszadási idő a Találmányi Hivatalban.

Tisztelt Országgyűlés! Még egyszer megköszönöm mindazt a munkát, amit a törvény előkészítésében és a törvényjavaslat megvitatása során az előkészítők végeztek, s amellyel a törvény jósfoka és — véleményem szerint —

nemzetközi tekintélye nagymértékben meg fog nőni. Megköszönve ezt a munkát, a változtatásokat — a bizottságok együttes ülésének határozata alapján — most már úgy terjesztem elő, mint a bizottságok által megvizsgált javaslatot, másrészt kérem, szíveskedjenek elfogadni dr. Varga Pálné elvtársnőnek adott válaszomat, s a 30. §-ra vonatkozó ajánlást ez esetben nem javaslom módosításként elfogadni. Köszönöm a figyelmüket. (Taps.)

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Következik a határozathozatal.

Az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint ipari bizottsága kinyomtatott és képviselőtársaim között szétosztott jelentésében módosító javaslatokat terjesztett elő a törvényjavaslat 3., 16., 20., 28., 39., 54., 55. és 65. szakaszaihoz, és egyben a 16. szakasz módosításával kapcsolatban a törvényjavaslat részletes indoklásának megfelelő kiegészítést is javasolta.

Kérem az Országgyűlést, elfogadja-e az együttes bizottságnak ezeket a módosító javaslatokat, amelyeknek a törvénybeiktatásával a korábbi is egyetért?

Aki elfogadja, kérem, szíveskedjék kézfelemeléssel szavazni. (Megtörténik.) Köszönöm.

Van-e valaki ellene? (Nincs.)

Tartózkodott-e valaki a szavazástól? (Nem.)

Határozatilag kimondom: az Országgyűlés a jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint az ipari bizottság módosító javaslatát a kinyomtatott együttes jelentésükben foglaltaknak megfelelően elfogadta.

Kiss Árpád, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke expozéjában az együttes bizottság felkérésére végzett vizsgálatok eredményeként az Országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta és pontos szövegezésben előterjesztette dr. Guba Sándor, dr. Mátay Pál és Sümei János képviselőtársainknak még az együttes bizottság ülésén előterjesztett azon módosító javaslatát is, hogy a szabadalmi oltalom ne csak a növény-, hanem az állatfajtákra is terjedjen ki. Az előterjesztett módosítás sokszorosított példányai képviselőtársaim között szétosztásra kerültek és azzal mind az együttes bizottság, mind a javaslattevők egyetértének.

Kérem, hogy akik ezt a módosítást a kiosztott szöveg szerint elfogadják, szíveskedjenek szintén kézfelemeléssel szavazni. (Megtörténik.) Köszönöm. Van-e valaki ellene? (Nincs.) Tartózkodott-e valaki a szavazástól? (Nem.) Határozatilag kimondom: az Országgyűlés dr. Guba Sándor, dr. Mátay Pál és Sümei János képviselők módosító javaslatát az Országos Műszaki

Fejlesztési Bizottság elnöke által előterjesztett szövegezésben elfogadta.

Az országgyűlési vitában dr. Varga Pálné képviselőtársunk is előterjesztett két módosító javaslatot, és pedig a 30. § c) pontjához és a 66. § (1) bekezdéséhez. Az együttes bizottság az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökének és a javaslattevő képviselőnek a jelenlétében e módosításokat is megvizsgálta és azokban állást foglalt.

A bizottság az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökével egyetértésben elfogadásra javasolja a 66. § (1) bekezdésének azt a módosítását, hogy az ötödik sorában a „perek” szó után „az előhasználati jog fennállásával kapcsolatos perek” szövegrész kerüljön beiktatásra.

Kérem, hogy akik e módosító javaslatot elfogadják, szíveskedjenek kézfelemeléssel szavazni. (Megtörténik.) Van-e valaki ellene? (Nincs.) Tartózkodott-e valaki a szavazástól? (Nem.)

Határozatilag kimondom: az Országgyűlés dr. Varga Pálné képviselőtársunknak a 66. § (1) bekezdéséhez benyújtott módosítását elfogadta.

Dr. Varga Pálné képviselőtársunk a 30. § c) pontjához benyújtott módosításától az együttes bizottsági ülésen elhangzott indokokat elfogadva elállt. Efelett tehát határozni nem kell.

Tisztelt Országgyűlés! A módosító javaslatok feletti határozathozatallal végeztünk. A törvényjavaslat indoklása az elfogadott módosításokkal összhangban értelem szerűen megváltozik. Ezután felteszem a kérdést, hogy az Országgyűlés a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslatot a már megszavazott módosításokkal általánosságban és részleteiben elfogadja-e? Aki igen, szíveskedjék kézfelemeléssel szavazni. (Megtörténik.) Köszönöm. Van-e valaki ellene? (Nincs.) Tartózkodott-e valaki a szavazástól? (Nem.) Kimondom a határozatot: az Országgyűlés a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslatot általánosságban és a már megszavazott módosításokkal részleteiben is elfogadta.

Tisztelt Országgyűlés! Javasolom, hogy mai tanácskozásunkat fejezzük be és legközelebbi ülésünket holnap, pénteken 10.00 órai kezdettel tartjuk. Az ülés napirendjére tűzzük ki:

1. a szerzői jogról szóló törvényjavaslat tárgyalását;
2. az igazságügyminiszter beszámolóját a jogalkotás és jogalkalmazás időszerű kérdéseiről;
3. a Magyar Népköztársaság legfőbb ügyészenek megválasztását;
4. az interpellációkat.

Elfogadja-e az Országgyűlés a napirendi javaslatot? (Igen.) Az Országgyűlés a napirendi javaslatot elfogadta. Az ülést bezárom. (17.25.)

Hitelesítették:

Papp Lajos

Pála Károlyné

Dr. Pesta László

Galló Ernő

dr. Prieszol Olga